

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipalvelutyö
2015

Ilona Lehtinen

SANO EI KIUSAAMISELLE

– Kiusaamisen vastainen toimintapäivä Turun ammatti-instituutissa

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Sosiaalipalvelutyö

Syky 2015 | 46+36

Outi Kivinen

Ilona Lehtinen

SANO EI KIUSAAMISELLE – KIUSAAMISEN VASTAINEN TOIMINTAPÄIVÄ TURUN AMMATTI-INSTITUUTISSA

Toiminnallinen opinnäytetyö toteutettiin kehittämishankkeena ja sen toimeksiantaja oli toisen asteen ammatillinen oppilaitos Turun ammatti-instituutti. Kehittämistyön tavoitteena oli järjestää koulukiusaamista ennaltaehkäisevä toiminta oppilaitoksessa opiskelijoille tehdyn koulukiusaamiskyselyn vastausten perusteella. Kyselyssä opiskelijoilta kysyttiin miten he toivoisivat kiusaamiseen puuttuttavan ja vastausten pohjalta päädyimme kiusaamista ennaltaehkäisevän toimintapäivän järjestämiseen. Toimintapäivä järjestettiin Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille ja se koostui luokittain tehtävästä osiosta, rastikierroksesta, Duudsonien esityksestä sekä kiusaamisen vastaisen taulun painannasta.

Keskeiset kehittämismenetelmät olivat kehittämiseen osallistaminen, alkukartoitus- ja palautekyselyt, havainnointi sekä dialoginen keskustelu. Päivän sisältöä kehitettiin kehittämispalaverissa yhteistyössä päivään osallistuvien toimijoiden kanssa. Suunnittelun toimijoihin kuuluivat Peltolan koulutalon kuraattori, opiskelijatoiminnan koordinaattori, koulutalon opiskelijakunta- ja tutoropiskelijat sekä koulutuspäälliköt. Päivään osallistuvien toimijoiden joukkoon kuuluivat ensimmäisen vuoden opettajat, koulun henkilökunnasta sekä ulkopuolisista järjestöistä koostuvat rastipisteiden vetäjät sekä Opiskelijahuoltolain tuki –hankkeen työntekijät.

Päivän päätteeksi opiskelijat sekä opettajat vastasivat palautekyselyyn ja sen perusteella voin todeta päivän onnistuneen. Yli 70% opiskelijoista antoi asteikolla 1-5 arvosanaksi joko arvon 4 tai 5. Lisäksi 67% opiskelijoista antoi Duudsonien esitykselle arvosanan 5.

ASIASANAT:

koulukiusaaminen, ennaltaehkäisy, yhteisöllisyys, kouluhyvinvointi, ryhmäytyminen

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme of social services | Social services

Autumn 2015 | 46+36

Outi Kivinen

Ilona Lehtinen

SAY NO TO BULLYING – AN ANTI-BULLYING THEME DAY AT TURKU VOCATIONAL INSTITUTE

This practice based-thesis was made as a development project for Turku vocational institute. The objective for this development project was to organize an anti-bullying theme day based on a survey made on the students about bullying. In the survey the students were asked how they would want the school to react to bullying. Based on the survey, we decided to organize an anti-bullying theme day. The theme day was held to first-year students of Peltola campus in Turku vocational institute. The day consisted of different kind of activities aimed for the students and finished off with a show by The Dudesons.

Key development methods were surveys about initial mapping, bullying and feedback and observation of the students and dialogic conversation with them. The content of the day was planned in meetings by the curator of Peltola campus, the director of student activities, student union members, and the unit director. Parties that helped on the day were the teachers of the first-year students, some other staff and staff from an organization called Youth and Training Guarantee.

At the end of the day, we asked the students to answer a feedback-survey. Based on that, I can say that the day was very successful. Over 70% of the students graded the day on a scale from 1-5, either a 4 or a 5. In addition, 67% of the students graded the show by The Dudesons, a 5.

KEYWORDS:

school bullying, prevention, communality, well-being in schools, grouping

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LÄHTÖKOHDAT KIUSAAMISEN VASTAISELLE TOIMINTAPÄIVÄLLE	7
2.1 Toimintapäivän ympäristö ja toimijat	7
2.2 Kehittämishankkeen muotoutuminen	8
2.3 Turun ammatti-instituutin koulukiusaamiskysely 2014-2015	9
3 KOULUKIUSAAMINEN	11
3.1 Mitä kiusaaminen on?	11
3.2 Kiusaamisen syyt ja vaikutukset	11
3.3 Kiusaamiseen puuttuminen kouluissa	13
3.4 Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy	14
4 HYVINVOINTI KOULUISSA	16
4.1 Oppilas- ja opiskelijahuoltolain rooli kouluhyvinvoinnin turvaamisessa	17
4.2 Yhteisöllisyys kouluissa ja sen vaikutukset hyvinvointiin	18
4.3 Ryhmytyminen kouluhyvinvoinnin tukijana	19
5 SANO EI KIUSAAMISELLE –TOIMINTAPÄIVÄ	23
5.1 Toimintapäivän suunnitelma	23
5.2 Toimintapäivän kulku	26
6 KEHITTÄMISHANKKEEN ETENEMINEN	29
6.1 Hankkeen aikataulu	29
6.2 Kehittämistoiminnan ja tiedonkeruun menetelmät	33
7 ARVIOINTI JA POHDINTA	36
7.1 Kehittämishankkeen arviointi ja saatu palaute	36
7.2 Toimintapäivän hyödynnettävyys ja jatkokehittämismahdollisuudet	40
7.3 Ammatillinen pohdinta	41
LÄHTEET	44

LIITTEET

- Liite 1. Karttatehtävän pohja
- Liite 2. QR-koodi tehtävät
- Liite 3. Rastikierroksen aikataulu
- Liite 4. Ryhmänohjaajan opas
- Liite 5. Palautekysely opiskelijoille
- Liite 6. Palautekysely opettajille
- Liite 7. Kysely rastipisteiden vetäjille
- Liite 8. Kuvia toimintapäivästä
- Liite 9. Ideakysely
- Liite 10. Mediatiedote
- Liite 11. Julkaisut ja tiedotukset toimintapäivästä mediassa

KUVAT

Kuva 1. (Konu 2002, 43)	16
Kuva 2 Opiskelijoiden antama yleisarvosana rastikierrokselle	38
Kuva 3. Opiskelijoiden antama arvosana Duudstoneiden esityksestä asteikolla 1-5.	39
Kuva 4. Opiskelijoiden antama yleisarvosana toimintapäivästä	39

TAULUKOT

Taulukko 1. Kehittämishankkeen eteneminen.	29

1 JOHDANTO

Koulukiusaaminen on ilmiönä aina hyvin ajankohtainen ja sitä vastaan on työskennelty jo vuosikymmeniä. Suomessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, THL, järjestää joka toinen vuosi kouluterveyskyselyn peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisille, sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Kouluterveyskysely kerää tietoa nuorten elinoloista, kouluoloista, koetusta terveydestä, terveystottumuksista sekä opiskeluhuollosta (THL 2015a). Kyselyn tulosten mukaan vuosina 2008-2009 noin 5% Suomen toisen asteen ammatillisista opiskelijoista tulee kiusatuksi vähintään kerran viikossa. Vuodesta 2010 lähtien kiusaamisprosentti on ollut lievässä laskussa, ja viimeisimpänä kyselyvuotena vuonna 2013, kyseinen kiusaamisprosentti oli 4,5%. (Sotkanet 2015) Laskusuhdanteesta huolimatta tarvetta kiusaamisen vastaiseen työhön on edelleen.

Toimeksiantajani, eli Turun ammatti-instituutin toiveena oli toiminnallinen opinnäytetyö koulukiusaamisen ehkäisyyn. Toimintahankkeen suunnittelun taustalla pidettiin mielessä elokuussa 2014 voimaantullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013), joka korostaa opiskeluhuollon toteuttamista koko oppilaitosyhteisössä tukevana oppilashuoltona. Myös yhteisöllisyys sekä opiskelijoiden osallisuus nähdään uudessa laissa tärkeänä. Kehittämishankkeen pyrkimys oli vastata näihin painotuksiin.

Uuden lain innoittamana myös opiskelijat haluttiin saada vaikuttamaan toimintahankkeen muotoon. Turun ammatti-instituutin vuosittaisessa koulukiusaamiskyselyssä kysyttiin opiskelijoiden mielipidettä, miten he haluaisivat kiusaamiseen puuttuvan. Valtaosan vuoden 2015 vastaajien mielestä kiusaamiseen tulisi puuttua luomalla ja parantamalla yhteishenkeä, nostamalla asia esille ja keskustelemalla sekä puuttumalla asiaan tehokkaammin. Kyselyn vastausten pohjalta kehittämistehtäväkseni muotoutui kiusaamista ennaltaehkäisevän toimintapäivän suunnittelu sekä toteuttaminen Turun ammatti-instituutin Peltolan koulutalossa.

2 LÄHTÖKOHDAT KIUSAAMISEN VASTAISALLE TOIMINTAPÄIVÄLLE

2.1 Toimintapäivän ympäristö ja toimijat

Kiusaamisen vastainen toimintapäivä järjestettiin Turun ammatti-instituutissa, yhdessä Suomen suurimmissa toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa. Instituutilla on noin 1500 aloituspaikkaa vuosittain ja yhteensä siellä opiskelee yli 4000 nuorisoasteen opiskelijaa ja 6000 aikuisopiskelijaa. Instituutilla on seitsemän eri toimipaikkaa Turun kaupungin alueella. (Turun ammatti-instituutti 2015) Kehittämishankkeeni toimintaympäristönä oli instituutin suurin, Peltolan koulutalo, jossa kiusaamisen vastainen toimintapäivä järjestettiin ensimmäisen vuoden opiskelijoille, eli noin 330 hengelle.

Tärkeimmät toimijat kehittämistyössäni olivat oma ohjaajani, Peltolan koulutalon kuraattori sekä opiskelijatoiminnan koordinaattori. Muita tärkeitä toimijoita ovat toimintapäivään osallistuneet opiskelijat sekä erityisesti opiskelijakunnan jäsenet sekä tuutorit, jotka auttoivat päivän järjestelyissä. Lisäksi toimintapäivän aikana rastipisteistä vastanneet opettajat sekä ulkopuoliset järjestöt olivat tärkeässä roolissa toimintapäivän aikana.

Kehittämistyöni taustalla toimi Opiskelijahuoltolain toimeenpanon tuki hanke. Hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämän koulutustakuun alainen ja sen tavoitteena on uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämien palvelujen kehittäminen sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuolto-suunnitelman valmistelun ja toimeenpanemisen tukeminen kaikissa toteuttaja-organisaatioissa. Hankkeen tekemä kehittämistyö tehostaa ennaltaehkäisevää ja yhteisöllistä toimintaa oppilaitoksissa. (Koulutustakuu 2015a) Järjestämäni toimintapäivä on osa Opiskelijahuoltolain toimeenpanon tuki –hankkeen Hyvä olo-rundia. Hyvä olo-rundi –tapahtumia järjestetään useissa Varsinais-Suomen ammatillisissa oppilaitoksissa ja ne toimivat hankkeen loppuseminaarina. (Koulutustakuu 2015b) Toimintapäivän aikana hanke kustansi sekä tuotti osan päi-

vän materiaaleista. Lisäksi kaksi hankkeen työntekijää auttoivat päivän suunnittelussa sekä järjestelyissä.

2.2 Kehittämishankkeen muotoutuminen

Kehittämishankkeeni teema, koulukiusaaminen, tuli toimeksiantajani tilauksesta. Kehittämishankkeen tavoitteena ei missään vaiheessa ollut koulukiusaamisen lopettaminen tai uuden koulukiusaamisen vastaisen mallin kehittäminen, sillä emme pitäneet ajatusta realistisena sosionomi (AMK) opinnäytetyön laajuuden puitteissa. Työn tavoitteeksi sopi paremmin koulukiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden lisääminen. Tavoitteena, ja jopa toiveenamme oli, että edes yhden opiskelijan olisi helpompi tulla vastaisuudessa kouluun, tai että hänellä olisi päivän jälkeen matalampi kynnyks ottaa kontaktia luokkakavereihin.

Toimeksiantajan konkreettisena toiveena oli, että ammatti-instituutin opiskelijat saisivat vaikuttaa kehittämishankkeen toteutustapaan sekä sisältöön. Tämä tuki myös elokuussa 2014 voimaantulleen oppilas- ja opiskelijahuoltolain yhteisöllistä painatusta. Opiskelijoiden kiusaamiskokemuksia sekä toiveita kiusaamisen ehkäisyksi kartoitettiin Turun ammatti-instituutin jokavuotisella koulukiusaamiskyselyllä. Kyselyn vastausten pohjalta suunniteltiin itse kehittämistyö ja sen muoto. Aiempina vuosina on käynyt esimerkiksi niin, että oppilaitoksen kiusaamisprosentti tai opiskelijoiden ehdotukset kiusaamisen vähentämiseksi on todettu, mutta niiden pohjalta ei ole toteutettu konkreettisia toimia. Tähän asiaan haluttiin kehittämishankkeeni avulla tehdä muutos.

Opiskelijoiden vastausten perusteella kehittämistehtäväksi valikoitui kiusaamisen vastaisen teemapäivän järjestäminen. Järjestämisen lisäksi tehtäväkseni jäi päivän suunnittelu ja sähköisten palautelomakkeiden sekä muiden päivään vaadittavien materiaalien tuottaminen. Toimintapäivän sisältö muokkautui koko kehittämisprosessin ajan, niin ideakyselyn kuin erilaisten kehittämispalaverienkin kautta.

2.3 Turun ammatti-instituutin koulukiusaamiskysely 2014–2015

Koulukiusaamista käsittelevä kysely julkaistiin Turun ammatti-instituutin opiskelijoille helmikuussa 2015. Helmi-maaliskuun 2015 aikana kyselyyn vastasi koko instituutista yhteensä 1743 opiskelijaa. Vastanneista opiskelijoista ensimmäisen vuoden opiskelijoita oli 46 %, toisen vuoden opiskelijoita 33 % ja kolmannen vuoden opiskelijoita 11 %.

Kaikista Turun ammatti-instituutin opiskelijoista 5,5 % koki tulleen kiusatuksi kyseisessä oppilaitoksessa jossain vaiheessa opintojaan. 1,7 % vastanneista kokee olevansa tällä hetkellä kiusaamisen kohteena. 30 % vastanneista kertoo joutuneensa kiusan kohteeksi aiemmissa kouluissa. Opiskelijoista 11 % on huomannut jotain toista opiskelijaa kiusattavan. Opiskelijoiden vastausten mukaan 88 % kiusaamisesta tapahtuu yleisimmin kouluaikana. Kiusaamisesta 30 % tapahtuu koulun ulkopuolella ja vapaa-ajalla, 21 % internetissä. Yleisin tapa tulla kiusatuksi on pilkkaaminen ja haukkuminen (83 %).

Peltolan koulutalon aloista huolestuttavin tilanne oli auto- ja logistiikkapuolella, jossa kiusaamiskokemus omassa oppilaitoksessa sekä tämän hetkinen kiusaamiskokemus olivat koko instituutin keskiarvoa korkeampia. Lisäksi kyselyn vastausten mukaan kone- ja metallialan opiskelijat viihtyivät ryhmässään koko instituutin keskiarvoa huonommin.

Opiskelijoista 49 % haluaisi kiusaamiseen puuttuttavan ensisijaisesti luomalla ja parantamalla yhteishenkeä, 44 % mielestä asia tulisi nostaa esille ja keskustella, 42 % opiskelijoista toivoo myös tehokkaampaa puuttumista asiaan.

Kaiken kaikkiaan Turun ammatti-instituutin henkilökunta oli tyytyväinen kyselyssä tuloksiin, sillä niiden mukaan oppilaitoksessa on kiusattu ja kiusataan tällä hetkellä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kiusatuksi tulemisen kokemus on laskenut 1,5 % viime vuodesta ja opiskelijoiden tämän hetkinen kiusaamiskokemus on laskenut 2,3 % edellisestä vuodesta koko instituutin osalta. Lisäksi opiskelijat arvioivat omaa viihtyvyyttään ryhmässä asteikolla 1-10 viime vuotta

paremmin. Vuonna 2014 fiilismittarin keskiarvo oli vuonna 8,1 ja vuonna 2015 keskiarvo nousi 8,3 yksikköön.

3 KOULUKIUSAAMINEN

3.1 Mitä kiusaaminen on?

Salmivallin mukaan (2010, 12) arkikielen sanalla ”kiusaaminen” viitataan usein kiusoitteeluun tai hännämiseen, pieneen kiusantekoon. Kiusaaminen on vuoro-vaikutusprosessi, jossa oppilas joutuu yhden tai useamman muun oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun (Pörhölä ym. 2006, 250).

Kiusaaminen on yhteen ja samaan henkilöön toistuvasti kohdistuvaa tahallisen vihamielistä käyttäytymistä – oikeastaan minkä tahansa harmin, haitan tai pahan mielen tarkoituksellista aiheuttamista. Kiusaaminen on pitkäaikaista, toistuvaa henkistä, ruumiillista tai sosiaalista väkivaltaa, jonka kiusaajat kohdistavat yhteen kiusattuun. (Hamarus, 2008, 12)

Toistuvuuden lisäksi kiusaamiselle on ominaista osapuolten epätasaväkisyys: kiusaaja on jollain tavalla kiusattua vahvempi. Hamaruksen mukaan (2008, 12) epätasapaino voi olla ruumiillista, henkistä tai sosiaalista. Olennaista on, että kiusaajalla on valtaa tai voimaa, jonka avulla hän saa yliotteen kiusatusta (Salmivalli 2010, 12). Myös Hamarus (2008, 12) painottaa, että kahden yhtä vahvan oppilaan keskinen nahistelu ei ole kiusaamista. Salmivallin (2010, 12-13) mukaan kiusaaminen onkin vallan tai voiman väärinkäyttöä.

3.2 Kiusaamisen syyt ja vaikutukset

Kiusatuksi joutuminen on kahdesta syystä erittäin traumaattinen. Ensimmäinen syy on kiusaamisen pysyvyys. Toiseksi kiusaaminen ei ole muussa luokan sosiaalisesta elämästä irrallaan, vaan siihen liittyy usein kokonaisvaltainen ihmisarvon menetys vertaisryhmässä. Tämä liittyy myös kiusaamisen ryhmämekanismeihin. Vaikka ryhmässä epäsuosittu tai muuten huonossa asemassa oleva

lapsi alun perin valikoituu muita suuremmalla todennäköisyydellä kiusatuksi, muiden käsitys muuttuu hänestä ajan mittaan yhä kielteisemmäksi. (Salmivalli 2010, 25) Jo Dan Olweus aikanaan (1992, Salmivallin 2010, 25 mukaan) kuvasi, että kiusattua oppilasta aletaan pitää yhä erilaisempana, vähempiarvoisena, jopa kiusaamisen ansaitsevana. Salmivallin (2010, 25) mukaan tällaiseen asemaan kerran joutuneen lapsen on hyvin vaikea päästä siitä eroon.

Salmivalli kertoo (2010, 25-26), että tutkimuksissa kiusaamisen välittömistä vaikutuksista on todettu kiusatuksi joutumisen olevan yhteydessä muun muassa yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen. Kaltiala-Heino mainitsee näiden vaikutusten lisäksi myös psykosomaattiset oireet, syömishäiriöt, alkoholin ongelmakäytön sekä muiden päihteiden kokeilun (Kaltiala-Heino 1999, Sipilä-Lähdekorpi 2004, 4 mukaan). Myös David Hawker ja Michael Boulton (2000, 1, 447) totesivat masentuneisuuden kaikkein merkittävämmäksi kiusaamiseen liittyväksi psykososiaaliseksi ongelmaksi. Masentuneisuuden ja kiusatuksi joutumisen suhde oli vahva molemmilla sukupuolilla, kaikissa tutkituissa ikäryhmissä ja kaikenlaisen kiusaamisen yhteydessä. (Hawker & Boulton 2000, 446) Suomalais tutkimuksessa nuoruusiässä kiusatuiksi joutuneet henkilöt olivat edelleen kahdeksan vuoden kuluttua masentuneempia, heillä oli jonkin verran huonompi itsetunto ja heidän oli vaikeampi luottaa muihin ihmisiin ja näiden hyviin aikomuksiin kuin ikätovereilla, jotka eivät olleet joutuneet kiusatuiksi (Isaacs ym. 2008, 391).

Salmivalli (2010, 27) kyseenalaistaa, että kiusatuista tulee itsestään kiusaajia. Toisaalta Lämsän (2009, 71) mielestä osasta kiusattuja tulee kiusaajia vain sen vuoksi, etteivät he löydä muita keinoja puolustaa itseään ja suojautua kiusaamiselta. Hän vertaa kiusaajia piikit pystyssä olevaan siiliin: suojautuakseen he hyökkäävät ennen kuin muut ennättävät hyökätä heitä vastaan. Tämä käyttäytymismalli voi siirtyä myös muihin tilanteisiin. Esimerkiksi seurustelusuhteissa he katkaisevat itse suhteen ennen kuin toinen ennättää tehdä sen. Tämän kaltaisen käytös tulee näkyviin erityisesti tilanteissa, joissa nuori kokee itsensä jotenkin uhatuksi ja joissa hänellä ei mene muutoinkaan hyvin. Lämsän mukaan

kovan kuoren alla nämä nuoret ovat hyvinkin herkkiä ja haavoittuvia. Hän jatkaa, että heidän on vain täytynyt kätkeä tunteensa, jotta muut eivät pääsisi loukkaamaan heitä. Monet heistä on diagnosoitu masentuneiksi, ja masennuksen taustalla on paljon surematonta surua. (Lämsä 2009, 71)

Samalla tavalla kuin kiusatun kiusaamistilanteisiin liittyvät tunteet voivat nousta pintaan vastaavissa tilanteissa vielä vuosienkin päästä, myös kiusaaja voi jatkaa aggressiivista ja muita alistavaa käytöstään myöhemmin elämässään. Hänen tarpeensa puolustautua voi aktivoitua aina, kun hän kokee itsensä ja oman asemansa tavalla tai toisella uhatuksi. Siihen, missä määrin vanhat kokemukset vaikuttavat kiusaajan toimintaan pitkällä aikavälillä, vaikuttaa se, onko hän voinut käsitellä kokemuksiaan. Myös kiusaajan itsetunto vaikuttaa olennaisesti siihen, onko hänellä tarve alistaa muita oman asemansa pönkittämiseksi. Kiusaaminen on kehityksellinen riski sekä kiusatulle että kiusaajalle, ja sillä voi olla varsin kauaskantoisia vaikutuksia koko heidän elämänsä. Sekä kiusattu että kiusaaja tarvitsevat apua. (Lämsä 2009, 72.)

3.3 Kiusaamiseen puuttuminen kouluissa

Hamaruksen (2008, 117) mielestä tehokas kiusaamiseen puuttuminen edellyttää riittäviä väyliä lapsille ja nuorille. Väyliä pitkin he voivat tuoda kokemaansa tai näkemäänsä kiusaamista esiin. Koulussa on huolehdittava, että näitä väyliä on riittävästi ja ne ovat avoimia. Koulussa tulisi olla kahdenlaisia väyliä: luottamusväyliä ja virallisia väyliä. Luottamusväylät ovat ensisijaisesti henkilöitä, kuten oppilaan vanhemmat. Kouluterveydenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi tai muu kiusaamistilanteita selvittävä henkilö on myös tällainen sosiaalinen luottamusväylä. (Hamarus, 2008, 117.)

Salmivallin (2010, 55-57) mukaan lähtökohta kiusaamisen vähentämiselle on kiusaamisongelman rehellinen tiedostaminen ja sen myöntäminen, että myös meidän koulussamme on kiusaamista. Niin kauan kuin asiaa vähätellään tai sitä ei ollenkaan pidetä oman koulun ongelmana, ei kiusaamisen vastainen työ voi kunnolla lähteä käyntiin. Kysely on hyvä tapa edistää tietoisuutta kiusaamisen

laajuudesta ja selvittää oman koulun tai luokan tilanne. Kyselystä ei ole hyötyä ellei se johda toimenpiteisiin. (Salmivalli 2010, 55–57) Hamaruksen (2008, 151–152) mukaan kysely on hyvä tehdä lukuvuoden alkupuolella tai vastaavasti keväällä helmikuun tietämissä, jolloin ehditään vielä puuttumaan ilmeneviin kiusaamistapauksiin.

Salmivallin näkemys koulukiusaamisesta ryhmäilmiönä merkitsee, että kiusaamiseen puuttuminen on tehokkainta siellä, missä tuo ryhmä on koolla ja missä kiusaaminen tapahtuu. Suurin osa kiusaamisesta tapahtuu nimenomaan koulu-aikana ja koulualueella, ei esimerkiksi koulumatkalla tai internetissä, kuten usein luullaan. (Salmivalli 2010, 37)

Sekä kiusatun että kiusaajan kannalta on tärkeää, että kiusaaminen lopetetaan. Ellei kiusaajan toimintaan puututa, hän todennäköisesti jatkaa samalla tavalla myös myöhemmissä elämänvaiheissaan. Kiusaamiseen puuttuminen on tärkeää myös muiden lasten kannalta, sillä kiusaamiseen puuttuminen on viesti siitä, että olemme vastuussa toinen toisestamme ja että jokainen ihminen - pidimme hänestä sitten enemmän tai vähemmän – ansaitsee kunnioittavan kohtelun. (Salmivalli 2010, 30)

3.4 Koulukiusaamisen ennaltaehkäisy

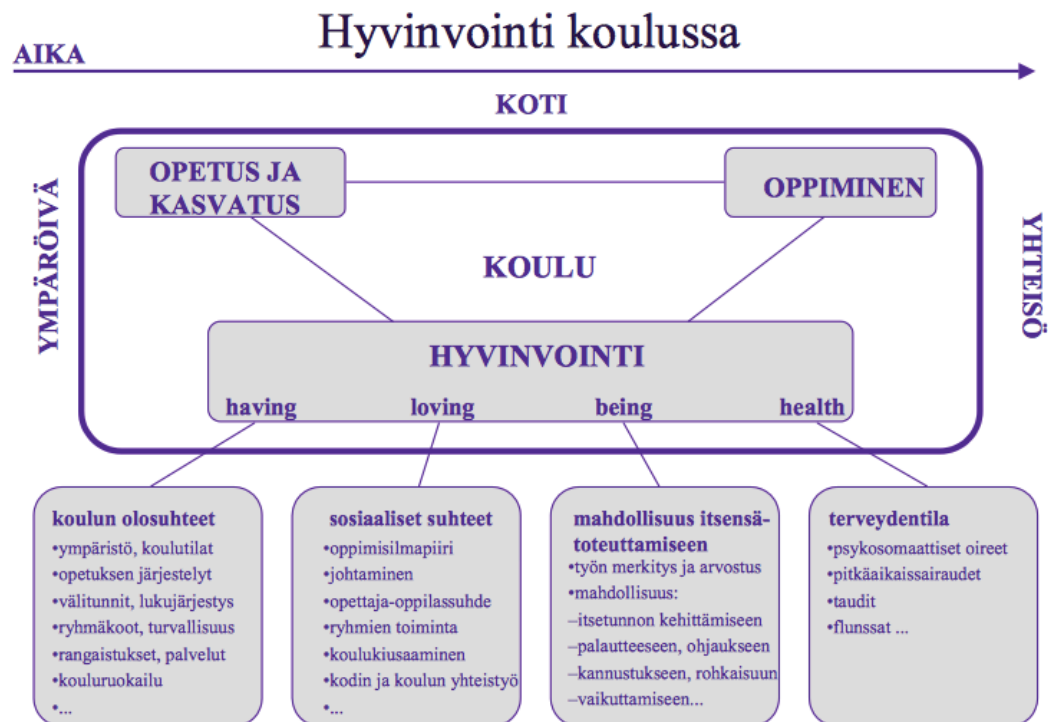
Usein kuulee sanottavan, että parasta kiusaamista ehkäisevää työtä on luokkahengen tai ilmapiirin parantaminen esimerkiksi luokkaretkien, leirikoulujen tai yleisten yhteishenkeä lisäävien harjoitusten avulla. Salmivalli (2010, 67) ei usko edellä kuvattujen myönteisten asioiden riittävän kiusaamisen lopettamiseen tai ehkäisyyn. Lisäksi Salmivallin tekemä tutkimus (1999, Salmivalli 2010, 67 mukaan) osoittaa ajatuksen vääräksi. Tutkimuksen mukaan luokan ilmapiiri ja kiusaamisen määrä eivät olleet yhteydessä toisiinsa. Tutkimukseen osallistuneiden luokkien joukossa oli sellaisia, joissa oppilaat kokivat ilmapiirin hyväksi, vaikka jotakuta oppilasta kiusattiin systemaattisesti, ja yhtä lailla luokkia, joissa ilmapiiri koettiin hyvinkin kielteiseksi mutta systemaattista kiusaamista ei esiintynyt. Tutkimuksen mukaan näyttää siis siltä, että myönteinen ilmapiiri – niin mukava asia

kuin se onkin – ei riitä pitämään kiusaamista poissa. Salmivallin mukaan kiusaamisen vähentäminen edellyttää, että oppilaiden kanssa todella käsitellään kiusaamista. (Salmivalli 2010, 67). Toisaalta vapaamuotoisten sosiaalisten tilanteiden luominen yhteisöön on Hamaruksen (2008, 118) mielestä tärkeää, jos haluamme vaikuttaa sen toimintaan.

Ennaltaehkäisevän työn tulisikin olla toistuvaa, suunnitelmallisesti koko lukuvuoden ajan tapahtuvaa ja osa normaalia arjen työtä. Kun asiasta muistutetaan eri tilanteissa, eri näkökulmista, eri tavoilla ja eri ihmisten tahoilta, muutosta alkaa tapahtua. Kiusaamisen ennalta ehkäisemistä ei voi toteuttaa muutaman kerran vuodessa tapahtuvalla teemapäivällä, tempauksella tai tietoisuudella. Ne voivat toki olla osa arjen jokapäiväistä kiusaamisen ehkäisemistä, mutta kiusaamisen ennalta ehkäiseminen ei saa olla yksistään näiden varassa. (Hamarus, 2008, 149)

4 HYVINVOINTI KOULUISSA

2000-luvulla yhteiskunnan koulutuspoliittisiksi tavoitteiksi ovat vahvistuneet hyvinvointi, kansainvälisyys, tuottavuus ja innovatiivisuus. Koulun tulee olla monimuotoista ja kriittistä oppimista tukeva yhteisö, joka vahvistaa elämänhallintaa ja antaa valmiuksia kohdata työelämän ja -markkinoiden haasteita. Koulun hyvinvointipalveluille tämä on merkinnyt muun muassa painotuksen siirtymistä syrjäytymisen ehkäisystä selviytymisen ja osallisuuden tukemiseen. (Wallin 2011, 36) Anne Konun kehittämän (2002, 43) koulun hyvinvointimallin mukaan opiskeluhuvinvointiin vaikuttavat koulun olosuhteet, sosiaaliset suhteet, itsensä

Kuva 1. (Konu 2002, 43)

Hyvinvoinnin turvaaminen kouluissa ei ole yhden tai kahdenkaan toimijan kauppa. Se on etenkin aikuisten yhteistyötä, jolla taataan mielekäs ja turvallinen ympäristö kasvamiselle ja oppimiselle. Tavoitteena on oppimisympäristö, jossa ketään ei kiusata ja jossa kaikki voivat hyvin. Hyvinvoinnin turvaamista on siis

koko yhteisön rakentavan vuorovaikutuksen ja välittämisen ilmapiirin edistäminen. (Wallin 2011, 106-107)

4.1 Oppilas- ja opiskelijahuoltolain rooli kouluhyvinvoinnin turvaamisessa

Elokuussa 2014 voimaantullut oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) korostaa opiskeluhuollon toteuttamista ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Tavoitteena on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja oppimista sekä ehkäistä ongelmien syntymistä, esim. kiusaamistilanteita, joihin halutaan puuttua entistä tehokkaammin ja nopeammin (HE 67/2013, 32-33, 40). Yhteisöllisen oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttamisesta ovat vastuussa kaikki oppilashuollon parissa työskentelevät. Lakimuutoksen myötä myös koulukuraattorin työnkuvan painatukset ovat muuttuneet enemmän ennaltaehkäisevään ja yhteisöllisyyttä korostavaan suuntaan. Turun ammatti-instituutin koulukuraattorin mukaan (Sari Jansson, 23.4.2015) oppilaitoksessa ennaltaehkäisevä sekä yhteisöllisyyttä korostava työ tarkoittaa esimerkiksi koko luokalle pidettäviä ilmapiiritunteja tai erilaisia tempauksia ja toimintapäiviä. Mahkonen kuitenkin arvelee (2014, 42) ettei kaikkiin oppilaisiin ja opiskelijoihin kohdistuva ennalta ehkäisevä työ poista yksilöidonnaista, jälkikäteen korjaavaa toimintaa. Yleisesti ottaen opiskeluhoitoa toteutetaan edelleen sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2014/1287).

Opetussuunnitelman mukaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Laki takaa jokaiselle perus- ja toisen asteen opiskelijalle opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 30.12.2013/1287)

Lain tavoitteena on lisätä kokonaisten kouluyhteisöjen hyvinvointia ja turvallisuutta turvaamalla varhainen tuki sekä oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelujen saatavuus (HE 67/2013, 32-33,40) Lakiuudistuksen myötä opiskelijat ovat oi-

keutettuja mahdollisuuteen päästä henkilökohtaisesti keskustelemaan opiskelu-
huollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä
sen jälkeen, kun oppilas tai opiskelija on sitä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa
mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä myös muun henkilön yhteydenoton
perusteella esimerkiksi opettajan tai huoltajan, jos kyse ei ole neuvonnasta tai
ilmene, että keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.
(Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 30.12.2013/1287) Lisäksi oppilas- ja opiskelija-
huoltolain (1287/2013) 7 §:ssä on määritelty kuraattorin kelpoisuusvaatimuk-
seksi 1.8.2014 alkaen vähintään sosiaalihuollon ammatillisesta kelpoisuudesta
annetun lain (272/2005) 6 §:n mukainen kelpoisuus eli vähintään tehtävään so-
veltuva sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulutut-
kinto. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287; Ikonen 2014, 10) Nämä
uudistukset takaavat opiskelijoille nopeasti saatavia ja ammatillisesti laadukkai-
ta palveluita, joiden uskotaan vaikuttavan opiskelijoiden hyvinvointiin positiivi-
sesti.

4.2 Yhteisöllisyys kouluissa ja sen vaikutukset hyvinvointiin

Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan yhteisöjen tietynlaisia myönteisiä ominaisuuksia,
joiden ansiosta kuuluminen yhteisöön ja siinä toimiminen koetaan mielekkääksi
(Rautiainen 2005, 15). Hyvinvoinnin lisääminen kouluissa on ehkäisevää ja yh-
teisöllistä. Se ei hyödytä pelkästään yksilöä, vaan kehittää sellaista yhteisöä,
jossa kaikki haluavat kasvaa ja olla ihmisiksi. Osallistava lähestymistapa pureu-
tuu koko systeemiin, ei vain sen osiin. (Wallin 2011, 107) Koulussa myös sosi-
aalinen oppimisympäristö voi synnyttää yhteisöllisyyttä. Kaikki pohjaa viime kä-
dessä toisten huomioon ottamiseen, sillä ilman sitä oppilas ei voi oppia yhteisöl-
lisyyttä eikä osallisuutta. Yhteisöllisyyteen houkutteleva oppimisympäristö syn-
tyy luottamuksesta ja toisten ihmisten arvostamisesta, mikä on vaativampi lä-
hestymistapa kuin sääntöihin ja kieltoihin perustuva koulukulttuu-
ri. (Arola & Sallila 2007, 77-78) Myös Sipilä-Lähdekorpi (2004, 168) näkee luot-
tamuksen avainsanana yhteisöllisyyden luomiseen.

Koulutuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien opiskelijoiden osallisuutta ja huolehtia siitä, että opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toimintaan ja kehittämiseen sekä ilmaista mielipiteensä opiskelijoiden asemaan liittyvistä asioista. (Laki ammatillisesta perusopetuksesta 630/1998) Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta Turun ammatti-instituutissa omalta osaltaan lisää jokaisessa koulutalossa toimiva opiskelijakunta. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista sekä kehittää opiskelijoita aktiiviseen ja kriittiseen kansalaisuuteen (Laki ammatillisesta peruskoulutuksesta 630/1998).

Koko oppimisympäristön ja -yhteisön merkitys opiskelijan jaksamiselle, hyvinvoinnille ja opintojen edistymiselle on merkittävä – tarkastellaanpa sitä opiskelukyvyyn, opiskeluhyvinvoinnin tai terveyden edistämisen näkökulmasta (THL 2015b) Luokan sisällä on mahdollista saada aikaan yhteisöllisyyttä tukevia rakenteita, jotka palvelevat sekä sosiaalisten että akateemisten taitojen kehittymistä. Yhteisöllisyys edellyttää kaikkien osallisuutta eli mahdollisuutta vaikuttaa luokan asioihin. Siihen liittyy myös sopimuksellisuus, jossa oppilas on osapuoli, vuorovaikutus ryhmän jäsenten kesken, turvallisuus sekä yksilöllisyyden kunnioittaminen. Yhteisöllisyyden kehittyminen on aina prosessi ja koulussa opettaja on prosessin johtaja. (Raina 2012, 52)

4.3 Ryhmäytyminen kouluhyvinvoinnin tukijana

Turvallista kouluympäristöä rakennetaan edistämällä oppilaiden keskinäistä ja oppilaiden ja opettajien välistä vuorovaikutusta sekä luomalla yhteenkuuluvuuden tunnetta luokissa ja koko koulun tasolla. Me-henki syntyy yhteisistä kokemuksista, perinteistä, tapahtumista ja yhdessä tekemisestä. Ryhmän kehittyminen toimivaksi, turvalliseksi ja yhteistyökykyiseksi vaatii aikaa ja tutustumista. Mitä paremmin luokan oppilaat luottavat toisiinsa, sitä paremmin ryhmä pystyy toimimaan niin että toiminnan tavoitteet toteutuvat. Hyvin toimiva ja turvallinen ryhmä antaa tukea vaikeissakin tilanteissa. (Salovaara & Honkonen 2011, 43-44)

Ryhmäyttäminen on prosessi, jossa oleellista on ryhmän jäsenten keskinäinen tunteminen, vuorovaikutus, luottamus ja viihtyminen (MAST 2015, 4). Ryhmäytyminen on ryhmän hitsautumista toimivaksi kokonaisuudeksi – ympäristöksi, joka todella tukee jäseniään rakentamaan elämänsä ja oloansa paremmaksi (Hiisijärvi ym. 2015). Ryhmäytyminen alkaa siitä, kun ryhmän jäsenet oppivat tuntemaan toisensa mahdollisimman hyvin ja he saavat yhteyden toisiinsa (Hiisijärvi ym. 2015 ; MAST 2015, 4; Hovi 2015, 13). Prosessi vie aikaa ja tähtää luottamuksellisen ilmapiirin ja todellisen yhteistoiminnan aikaansaamiseen (MAST 2015, 4). Ryhmäytyminen on edellytys kannustavan oppimisympäristön syntymiselle. Hyvin ryhmäytynyt luokka edistää omaa oppimistaan ja ehkäisee syrjäytymistä. (MAST 2015, 4).

Ihmisyousu muotoutuu ryhmäksi, kun sen jäsenillä on jotakuinkin yhteinen tavoite, jonkin verran keskinäistä vuorovaikutusta ja käsitys siitä, ketkä ryhmään kuuluvat. Yhteinen rajattu tavoite, mahdollisuus tavoitteesta seuraavaan työnjakkoon ja jäsenten tutuus erottavat ryhmän yhteisöstä, verkostosta ja satunnaisesta ryhmästä. (Kopakkala 2011, 36) Jaan ryhmän kehityksen vaiheet Bruce Tuckmanin (1965) mallin mukaisesti viiteen vaiheeseen: aloitusvaiheeseen (forming), kuohuntavaiheeseen (storming), vakiintumisen vaiheeseen (norming), kypsän toiminnan vaiheeseen (performing) sekä ryhmän lopettamisvaiheeseen (adjourning). Käsittelen tässä luvussa tarkemmin näistä kahta ensimmäistä vaihetta, sillä oletan luokkien olevan näissä vaiheissa toimintapäivän koittaessa.

Aloitusvaiheessa (forming) ryhmän jäsenet etsivät mahdollisuuksiaan toimia ryhmänä yhdessä. Jäsenet tarkkailevat tilannetta ja toistensa käyttäytymistä. He havainnoivat, ketkä ovat aktiivisia ja puheliaita ja ketkä saavat hyväksyntää. (Kauppila 2005, 97) Oppilaat ovat kiinnostuneita ja samalla epävarmoja toisistaan, sillä he eivät vielä tunne toisiaan (Salovaara & Honkonen 2011, 46). Jäsenet odottavat toisiltaan aloitteita ja etsivät omaa paikkaansa ryhmässä. (Kauppila 2005, 97) Ryhmän ja sen jäsenten alkuvaiheen tavoitteena on kokea, että ollaan kaikki samassa veneessä, mitään erityistä roolia ei vielä tavoitella. Koska tilanne on uusi eivätkä keskinäiset roolit ole vielä selkeytyneet, olo on nuorekkaan ”hatara”, energinen, epävarma mutta useimmiten innostunut. (Ko-

pakkala 2011, 65). Aloitusvaiheella on suuri merkitys ryhmän myöhemmälle toiminnalle ja kehittymiselle (Salovaara & Honkonen 2011, 47).

Alkuvaiheen jälkeen ryhmän raja ulkopuolisiin tulee selväksi, osallistujat tietävät, ketkä kuuluvat ”meihin” ja ketkä eivät. Ryhmälle muodostuu omat tavat, normit ja kulttuuri. Ohjaajan aktiivinen ote on tässä tarpeen, sillä hänen mallinsa vaikuttaa joka tapauksessa ryhmään. (Kopakkala 2011, 69) Ohjaajan tehtävä on muodostumisvaiheessa virittää ryhmä kohti toiminnan tavoitetta. Hän myös huolehtii pelisäännöistä ja asettaa rajoja. Auktoriteettiin liittyvät kysymykset ovat esillä ryhmän ensimmäisestä kohtaamisesta alkaen, ja opettajan on tärkeää ottaa ryhmän johtajuus. (Niemistö 2007, 179; Lehtonen & Salovaara 2009, 79; Salovaara & Honkonen 2011, 47)

Ryhmä etenee kuohuntavaiheeseen (storming) sitä mukaan, kuin sen jäsenten keskinäinen vuorovaikutus lisääntyy. Tutuus kasvattaa turvallisuutta. (Kopakkala 2011, 67) Kuohuntavaiheessa luokan oppilaat tuntevat toisensa, yhteinen päämäärä on selvillä ja luottamus saavutettu. Luokka alkaa olla niin turvallinen, että uskalletaan kysyä myös kriittisiä kysymyksiä ja tuoda omia jyrkkiäkin mielipiteitä ja ajatuksia esille (Salovaara & Honkonen 2011, 47). Tämän vuoksi tässä vaiheessa, voi ilmetä erilaisia yhteensovittamisen ongelmia. Jäsenten erilaisuus ja erilaiset näkemykset voivat tuoda ongelmia, jotka olisi pystyttävä ratkaisemaan rakentavasti. Jäsenet voivat hyvän alun jälkeen klikkiytyä ryhmän sisällä pieniksi sirpaleryhmiksi. Ryhmään muodostuu muutaman hengen pienryhmiä niiden kesken, jotka ajattelevat asioista samalla tavalla ja viihtyvät hyvin yhdessä. Tällöin erillistunteet ja ärtymys suunnataan helposti muihin pienryhmiin. (Kopakkala 2011, 69) Klikkiytyminen on sitä vahvempaa, mitä vaikeampaa ryhmän jäsenten on ilmaista ryhmässä omia tunteitaan. Kuohuntavaiheessa ryhmäprosessit käynnistävät ryhmäroolien syntymisen ja pyrkimyksen lopulta löytää ryhmälle yhteisiä tavoitteita ja toimintanormeja. Tällöin syntyvät keskeiset roolit, kuten asiajohtaja ja tunnejohtaja, ja samoin muodostuvat muut ryhmän tärkeät roolit. (Kauppila 2005, 97-98)

Kuohuntavaiheessa on tärkeää, että opettaja huolehtii luokassa esiin nousseiden ristiriitojen käsittelyssä. Hän myös rohkaisee oppilaita ristiriitojen käsittelyyn

ja pohtimiseen. Ryhmän kuohuntavaiheessa opettajaa saatetaan kritisoida runsaastikin ja hänen taitonsa ja auktoriteettiasemansa saatetaan kyseenalaistaa. Kahdessa ensimmäisessä vaiheessa opettajan rooli ryhmän ohjaajana on hyvin näkyvä ja vaatii opettajalta eniten töitä. (Niemistö 2007, 180; Lehtonen & Salovaara 2009, 79; Salovaara & Honkonen 2011, 47–48)

Useimmiten ryhmän kehitys ei etene suoraviivaisesti, vaan jokaisen ryhmän kehityskulku on ainutkertainen. Ryhmä etenee ja peruuttaa kehityksessään. Se ei harppaa vaiheesta seuraavaan, vaan yleensä on havaittavissa useaan vaiheeseen liittyviä ilmiöitä yhtä aikaa. (Kopakkala 2011, 59)

Toimintapäivän yhtenä tavoitteena on tukea ryhmien matkaa kolmanteen eli vakiintumisen vaiheeseen. Vakiintumisen vaiheessa, ryhmän sisäinen yhteenkuuluvuus kehittyy ja voidaan puhua ryhmätunteesta. (Kauppila 2005, 98) Vakiintumisen vaiheessa oppilaat tuntevat yhteenkuuluvuutta ja kiinteys lisääntyy. Ryhmän ilmapiiri vaikuttaa vapaalta. (Salovaara & Honkonen, 2011, 48) Luokkien ryhmäytyminen on hyvinvoinnin kannalta tärkeää, sillä siitä on hyötyä ryhmän tavoitteiden ja toiminnan kannalta. Lisäksi se luo mahdollisuuden ryhmähengen syntymiseen (Kauppila 2005, 97)

5 SANO EI KIUSAAMISELLE – TOIMINTAPÄIVÄ

5.1 Toimintapäivän suunnitelma

Tässä kappaleessa käsitellään toimintapäivän suunnitelmaa – miten päivän suunniteltiin sujuvan ja mitä milloinkin suunniteltiin tapahtuvan. Päivän tapahtumat ja yksityiskohtainen kulku käsitellään kappaleessa 5.2. Toimintapäivä koostui luokittain tehtävästä osiosta, rastikierrroksesta sekä stunttiryhmä Duudsonien kahden jäsenen HP:n ja Jarpin esityksestä. Toimintapäivä päättyi koulutusalokkain tehtävään kiusaamisen vastaisen taulun painantaan sekä palautteen antoon.

Ennen toimintapäivää opettajat olivat saaneet päivän aikataulun, ohjeistukset päivän sisältöön sekä tarvittavat materiaalit tehtävien tekoa varten.

Luokissa tehtävä osio

Päivä alkaa klo 8.00 ryhmänohjaajan vetämänä. Luokissa tehtävä ohjelma kestää n. 25 minuuttia. Ryhmänohjaaja kertoo opiskelijoilleen päivän sisällön lyhyesti sekä pyytää heitä lataamaan QR-koodin lukijat puhelimiinsa. Päivän aikana opiskelijat tarvitsevat QR-koodin lukijoita lisätehtävien tekemiseen sekä palautteen antamiseen.

Tämän jälkeen opiskelijoille näytetään opiskelijahyvinvoinnista kertova video. Video on tehty osana Opiskelijahuoltolain toimeenpanon tuki -hanketta. Ryhmänohjaaja on saanut etukäteen muistitikun, jonne video on ladattu. Videossa on karrikoituja kouluhenkilökunnan hahmoja sekä Turun ammatti-instituutin opiskelijoiden haastatteluja aiheesta hyvinvointi. Ennen toimintapäivää opettajat ovat ladanneet videon muistitikulta omalle koneelleen. Opettaja ohjeistaa opiskelijoita miettimään videon aikana mikä heille tuottaa hyvinvointia. Videon jälkeen opiskelijat käyvät opettajan johdolla keskustelua mahdollisista videon herättämistä kysymyksistä sekä opiskelijoiden omista ajatuksista hyvinvointia koskien.

Videon ja siitä syntyneen keskustelun jälkeen opiskelijat tekevät karttatehtävän. Peltolan koulutalon pohjapiirustuksesta on tehty yksinkertaistettu versio (Liite 1) ja opiskelijoiden tehtävänä on liittää karttatehtävän pohjaan oikeat alat sekä muut koulutalon palvelut oikeille paikoilleen. Opettajat ovat saaneet aiemmin kirjekuoren, jossa on karttatehtävään tarvittavat materiaalit; tyhjä pohjapiirustus, tehtävän oikeat vastaukset sekä laput, joissa on etsittävien paikkojen nimet oikeille paikoille liimattavaksi.

Rastikierros

Rastikierros tapahtuu klo 8.30–11.15 välisenä aikana. Opiskelijoista muodostetaan 11 kappaletta noin 30 hengen ryhmää. Yksi ryhmä koostuu kahdesta eri alan opiskelijoiden luokasta. Näin ollen yhdessä ryhmässä oli noin 30 opiskelijaa sekä kaksi opettajaa. Alun perin tarkoitus oli, että opiskelijat olisivat kulkeet rastikierroksella luokittain, mutta tämä todettiin aikataulullisesti mahdottomaksi. Lopulta kahden luokan yhdistäminen nähtiin hyvänä vaihtoehtona, sillä näin opiskelijat sekä opettajat tutustuvat myös eri alan opiskelijoihin sekä opettajiin.

Rastikierroksella on yhteensä 11 pistettä. Tehtävänäni oli hankkia jokaiselle pisteelle vetäjä ja ohjeistaa heidät. Jokaiselta Peltolan koulutalon alalta oli yksi kyseiseen alaan liittyvä piste, eli yhteensä kuusi alakohtaista pistettä. Alojen opettajat suunnittelivat oman alansa rastipisteen. Neljä pistettä oli ulkopuolisten tahojen ja yksi Peltolan koulupsykologin vetämiä. Jokainen rastipisteen vetäjä suunnitteli pisteensä itse, minkä vuoksi en ole avannut rastipisteiden sisältöä raportissani tarkemmin. Pisteen suunnitteluun annettiin ohjeistukseksi rastipisteen keston, eli noin 15 minuuttia, sekä ryhmäkoon, eli noin 30 hengen, huomiointaminen.

Suunnittelussa todettiin, että harvaa rastipistettä on mahdollista toteuttaa niin, että kaikki 30 opiskelijaa pystyisivät osallistumaan siihen kerralla. Tämän vuoksi jokaiselle rastipisteelle päätettiin sijoittaa lisäksi QR-koodeja (Liite 2), joiden takaa löytyy erilaisia nettivideoita ja -testejä. QR-koodit teipattiin jokaisen rasti-

pisteen yhteyteen joko seinään tai muulle näkyvälle paikalle. Lisäksi niiden läheisyyteen teipattiin ilmapalloja, jotta tehtävät olisi helpompi löytää.

Duudsonien esitys ja kiusaamisen vastaisen taulun painanta

Yhteydenpidosta Duudsonien suuntaan vastasi yksi Peltolan opiskelijakunnan jäsenistä. Sama opiskelijakunnan jäsen myös juonsi Duudsonit lavalle ja sieltä pois. Duudsonien esityksen kesto on noin tunnin ja se käsittelee itseensä uskomista, unelmien merkitystä sekä kiusaamista. Ennen toimintapäivää tiesimme, että Duudsonien esityksestä vastaa vain kaksi henkilöä heidän ryhmästään, mutta emme tienneet ketkä.

Ennen esitystä Duudsonit painavat kädenjälkensä sormiväreillä tauluun, jossa lukee Sano Ei Kiusaamiselle. Myös opiskelijakunnan jäsenet painavat kädenjälkensä samaiseen tauluun. Esityksen lopuksi Duudsonit esittelevät taulun ja kertovat kädenpainamisellaan sitoutuneensa kiusaamattomuuteen. Myöhemmin taulu sijoitetaan Peltolan koulutalon pääaulan vitriiniin. Duudsonit päättävät esityksen, jonka jälkeen juontaja kertoo loppupäivän kulun. Hän ohjeistaa opiskelijat aloittain kolmeen eri työsaliin taulunpainantaan.

Taulunpainannan ohjaa Peltolan koulutalon tuutorit. He ovat itse aiemmin samalla viikolla kokeilleet taulunpainantaa ja saaneet siihen ohjeistuksen. Taulunpainantaa on aloittain kolmella pisteellä. Jokainen luokka painaa kädenjälkensä tauluun kerrallaan.

Maaleja on neljän värisiä, ja ne on imeytetty vaahtomuoviin, jotta väri tuhrisi ympäristöä mahdollisimman vähän. Opiskelijat painavat ensin kätensä haluamansa väriseen vaahtomuovipalaan ja sen jälkeen kädenjälkensä tauluun. Sormiväri kuivuu nopeasti, ja jos opiskelija haluaa voi hän vielä kirjoittaa nimikirjoituksensa kädenjälkensä viereen. Turun ammatti-instituutin puupuolen opiskelijat ovat hioneet ja maalanneet taulut, eli vanerilevyt, valkoisiksi. Taulut ovat erikokoisia, riippuen koulutusohjelmien opiskelijamäärästä. Jokainen koulutusala

saa oman taulunsa ja se ripustetaan paikalle, josta kyseisen alan opiskelijat näkevät sen mahdollisimman usein.

Taulunpainannan jälkeen tai mahdollisesti siihen jonottaessa opiskelijat täyttävät Webropol-ohjelmalla tehdyn palautekyselyn. Opettajille on jaettu lomake, jossa on QR-koodi, jonka takaa löytyy linkki kyselyyn. Jollei opiskelijalla ole QR-koodin lukijaa voi hän täyttää kyselyn myöhemmin tietokoneella. Kyselyn linkki löytyy myös Wilmasta ja sen voi täyttää saman viikon perjantaihin klo 18 asti. Kun opiskelijat ovat täyttäneet palautelomakkeen voivat he lähteä kotiin.

5.2 Toimintapäivän kulku

Ennen toimintapäivää opettajat olivat saaneet rastikierroksen aikataulun (Liite 3), ryhmänohjaajan oppaan päivään (Liite 4) sekä tarvittavat materiaalit tehtävien tekoa varten. Toimintapäivän aamuna minä, kuraattori sekä opiskelijatoiminnan koordinaattori kokoonnuimme Peltolan koulutalolle tunti ennen päivän ohjelman alkamista. Näin meillä oli 1,5 tuntia aikaa ennen rastikierroksen alkua laittaa ulkopuolisten tahojen pisteet kuntoon, tulostaa ja jakaa viimeiset päivään tarvittavat materiaalit asianosaisille. Minä ja opiskelijatoiminnan koordinaattori kiersimme rastipisteet läpi ja tarkistimme niissä kaiken olevan kunnossa, sekä ripustimme pisteille QR-koodi tehtävät ja teippasimme niiden huomaamista helpottavat ilmapallot paikoilleen. Samalla jaoimme päivän aikataulun myös rastipisteiden vetäjille. Kuraattori lähetti opettajien sähköpostin, jossa linkki sekä opiskelijoiden (Liite 5) että opettajien (Liite 6) palautekyselyyn. Sähköpostissa oli liitteenä myös QR-koodi opiskelijoiden kyselyyn, jotta opettajat voivat heijastaa sen taululle ja opiskelijat pääsevät vastaamaan kyselyyn myös sen kautta. Kuraattori laittoi opiskelijoiden palautekyselylinkin myös Wilmaan.

Tällä aikaa kuraattori oli vastassa ulkopuolisten tahojen rastipisteen järjestäjiä, ohjasi heidät oikeille paikoille sekä antoi heille omat palautelomakkeet (Liite 7) toimintapäivästä. Rastikierroksen aikana hoidin liukuvia tehtäviä ja päivystin puhelimen kanssa. Lisäksi laitoimme kaikki tarvittavat materiaalit taulun painantaa varten valmiiksi.

Kello 10 minä ja opiskelijatoiminnan koordinaattori tapasimme kaikki tuutorit ja annoimme loppuohjeistuksen taulun painannan ohjeistamiseen. Jaoimme tuutorit kolmeen ryhmään, kolmelle eri taulunpainanta-pisteelle. Annoimme heille maalit taulunpainantaa varten ja näytimme heille taulunpainantapaikat. Laitoimme yhdessä heidän kanssaan taulunpainantapaikat valmiiksi.

Tämän jälkeen minä, kuraattori ja opiskelijatoiminnan koordinaattori pidimme tauon. Tauon jälkeen hankkeen työntekijät rakensivat photobooth -tyylisen kuvauspisteen. Kuvauspisteellä oli erilaisia rekvisiittoja, kuten peruukkeja, naamareita ja hauskoja silmälaseja. Minä ja kuraattori veimme rekvisiitat kuvauspisteelle ja opiskelijoiden ruokailun aikana houkuttelimme opiskelijoita photobooth-kuvaukseen yhdessä tuutorien kanssa. Tuutorit menivät rekvisiitat yllä ruokailaan sekä koulun yleisiin tiloihin ja houkuttelivat muita opiskelijoita kuvaukseen. Samaan aikaan rastikierrros loppui ja kävin kiittämässä ulkopuolisia rastipisteiden pitäjiä sekä keräsin heiltä palautelomakkeet. Tässä vaiheessa en vielä katsonut vastauksia, vaan sekoitin ne kaikki keskenään, jotta vastaajien anonymiteetti säilyisi.

Kuvauspiste oli pystyssä noin tunnin ja sen aikana opiskelijat saivat tulla kuvauttamaan itsensä rekvisiitan kanssa. Harmiksemme monikaan opiskelijoista ei oikein uskaltanut kuvaukseen, vaan jäivät etäämmälle katselemaan kuvasta. Hetken ajan kuluttua useampi tuli kuvaukseen ja moni sinne uskaltanutuaan halusi useamman kuvan eri rekvisiitoissa. Myös opettajia ja muuta henkilökuntaa kävi kuvauttamassa itseään.

Kuvauspisteen kanssa samaan aikaan oli pystyssä liikuntapalvelukeskuksen piste, jossa mainostettiin Turun seudun 13-19-vuotiaille nuorille tarkoitettuja mihi.fi – liikuntavuoroja. Pisteessä oli Mihi.fi-rannekkeita sekä lentolehtisiä nuorille tarkoitetuista ilmaisista liikuntavuoroista. Piste oli messu-tyylinen ja mitään varsinaista toimintaa pisteessä ei ollut.

Opiskelijoiden ruokailun loputtua ja aulan tyhjennettyä keräsimme kuvauspisteen pois ja veimme kaikki tavarat paikoilleen. Samoihin aikoihin Duudsonien Jarppi ja HP saapuivat Peltolaan ja heidän kanssaan yhteydenpidosta vastaan-

nut opiskelijakunnan jäsen otti heidät vastaan. Opiskelijakunta, opiskelijatoiminnan koordinaattori sekä kuraattori näyttivät Duudsonille esiintymispaikan ja he veivät tarvittavat materiaalit paikoilleen. Duudsonien takahuoneena toimi Peltolan neuvotteluhuone ja siellä oli heille raiderin mukaista tarjottavaa.

Takahuoneessa Duudsonit painoivat kätensä kiusaamisen vastaiseen tauluun sekä laittoivat nimikirjoituksia luokille jaettaviin julisteisiin. Duudsonit ehdottivat yhteisiä valokuvia luokkien kanssa ja päätimme, että niitä voidaan ottaa ulkona ennen taulunpainantaa. Suunnittelimme muutoksen sekä sen edellyttämät käytännön järjestelyt. Kerroimme suunnitelman sekä paikat opiskelijakunnan jäsenelle, joka juonsi Duudsonien esityksen. Loppujuonnossaan hän kertoi loppupäivän ohjelman ja toimintapaikat, eli valokuvauksen Duudsonien kanssa, taulunpainannan sekä palautteenkeruun.

Esityksen jälkeen tuutorit jakoivat opiskelijakunta Taika ry:n lahjoittamia Sano Ei Kiusaamiselle –heijastimia ulko-ovien vieressä. Ulkona luokkien opettajat keräsivät luokkansa ryhmiin ja he pääsivät ryhmittäin yhteiskuvaan Duudsonien kanssa. Tällöin opettajille jaettiin vielä kirjallisena QR-koodit opiskelijoiden kyselyyn. Linkki kyselyyn oli lähetetty heille jo aiemmin sähköpostissa, mutta jaoimme vielä paperisen version jollei opettajalla ole esimerkiksi tietokoneellista luokkaa käytössä. Tällä tavoin myös mahdolliseen jonotukseen taulunpainannassa tuli opiskelijoille ohjelmaa. Tämän jälkeen opettaja ohjeisti oman luokkansa taulunpainanta-pisteelle.

Päivän päätteeksi minä, kuraattori sekä opiskelijatoiminnan koordinaattori kierimme talon ympäri ja keräsimme rastipisteiden materiaalit pois. Kävimme päivän, sekä sen tuottaman yleiskuvan, yhdessä suullisesti läpi. Olimme kaikki tyytyväisiä päivän kulkuun ja omasta mielestämme päivä onnistui hyvin. Myös muutama opettaja sekä hankkeen työntekijät antoivat meille päivän päätteeksi positiivista palautetta järjestelyistä.

Liitteissä on kuvia päivästä (Liite 8), joiden avulla pääset näkemään päivän toteutusta käytännössä.

6 KEHITTÄMISHANKKEEN ETENEMINEN

6.1 Hankkeen aikataulu

Olen jakanut kehittämishankkeeni prosessin neljään vaiheeseen: ideointiin, suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin ja päättämiseen. Käytännössä ideointi-, suunnittelu-, ja toteutusvaiheet etenivät osittain samanaikaisesti jatkuvan reflektoinnin, arvioinnin ja ideoiden muokkaamisen kautta.

Alla olevaan taulukkoon (taulukko 2) olen kuvannut kehittämishankkeen prosessin ajankohdat, toiminnot, osallistujat, kehittämisen tai tiedonkeruun menetelmät ja dokumentointitavat. Luettavuuden parantamiseksi olen lyhentänyt opiskelijatoiminnan koordinaattorin nimikkeen muotoon opko.

Taulukko 1. Kehittämishankkeen eteneminen.

Aihe		Osallistujat	Tiedonkeruumenetelmä	Dokumentointi
IDEOINTIVAIHE				
1/2015	Yhteistyöstä sopiminen ja kehittämistyön ideointi	Opiskelija, kuraattori	Sähköposti- ja puhelinkeskustelut, tapaaminen	Muistiinpanot, sähköposti
3/2015	Toteutusideoiden lähettäminen toimeksiantajalle	Opiskelija, kuraattori, opiskeluhuvinvointityöryhmä	Mind Map	Sähköposti, powerpoint
SUUNNITTELUVAIHE				
4/2015	TAI:n kiusaamiskyselyn koonti	Opiskelija	Yksilötyöskentely	Raportti
4-5/2015	Toteutuksen suunnittelupalavereita (4 kpl)	Opiskelija, kuraattori, opiskelijakunta, opko	Dialoginen keskustelu	Muistiinpanot
5/2015	Ideakysely	Peltolan tuutor- ja opiskelijakunta opiskelijat	Kyselylomake	Kooste kyselystä
8-9/2015	Toteutuksen suunnittelupalavereita (7 kpl)	Opiskelija, kuraattori, koulutuspäälliköt, opko	Tapaaminen	Muistiinpanot

(jatkuu)

Taulukko 1 (jatkuu)

TOTEUTUSVAIHE				
8/2015	Suunnitelman esittäminen koulutus-päälliköille	Opiskelija, kuraattori, opiskelijakunta, opko, koulutus-päälliköt	Tapaaminen	Muistio, muistiinpa-not
9/2015	Kiertely ja hlökun-nalle kasvokkainen tiedottaminen	Opiskelija, kuraattori	Luokissa- ja palavereissa vierailu	Muistiinpa-not
9/2015	Opiskelijoille tiedot-taminen	Opiskelija, kuraattori	Julisteiden kiinnitys, wil-ma-viesti	Muistiinpa-not
9/2015	Materiaalien lähe-tys hlökunnalle	Opiskelija, kuraattori, opko	Sähköposti	Materiaalit, Mind-map
9/2015	Lehdistötiedotteen teko ja lähettämi-nen	Opiskelija, TAI:n vies-tintävastaava ja vies-tintäpäällikkö	Tapaaminen, puhelin- ja s.postikeskust elut	Lehdistö-tiedote, Mind Map
10/2015	Päivän materiaali-en sekä loppuoh-jeistuksen jako	Opiskelija,	Yksilötyösken-tely	Tiedote, materiaalit
10/2015	Toimintapäivä 5.10.2015	Opiskelija, opko, ku-raattori, muut päivän toimijat	Toiminnan ohjaus, kysely, organisointi	Muistiinpa-not, valo-kuvat, ky-selylomak-keet
ARVIOINTI- JA PÄÄTTÄMISVAIHE				
10/2015	Toimintapäivän arviointi ja analyysi	Opiskelija	Yksilötyösken-tely	Kyselylo-make, muistiinpa-not
10/2015	Kehittämistoimin-nan arviointi- ja palautekeskustelu	Opiskelija, kuraattori, opko	Dialoginen keskustelu	Muistiinpa-not
11/2015	Kehittämishank-keen raportointi	Opiskelija	Yksilötyösken-tely	Opinnäyte-työn raportti
11/2015	Opinnäytetyön luo-vutus	Opiskelija, opinnäyte-työn ohjaaja Outi Kivi-nen, opponoijat	Loppuse-minaari	Valmis opinnäyte-työ

Kehittämishankkeeni ajoittui tammikuun 2015 ja lokakuun 2015 välille. Kehittämishankkeeni jakautuu ideointi-, suunnittelu, toteutus-, sekä arviointi- ja päättämisvaiheeseen. Hankkeen ideointi alkoi tammikuussa 2015 jolloin kävin ensimmäiset keskustelut toimeksiantajan edustajien kanssa. Saman kuun aikana sovimme yhteistyöstä ja projektin suuntaviivoista. Helmikuun alussa esittelin opinnäytetyöni idean ohjaavalle opettajalleni ideaseminaarissa. Hyväksytyt ideaseminaarityöni pohjalta kirjoitin suunnitelman, joka hyväksyttiin maaliskuun suunnitelmaseminaarissa. Tammikuusta alkaen tutustuin koulukiusaamiseen liittyvään kirjallisuuteen, mutta suunnitelmaseminaarin jälkeen keskityin siihen kokonaisvaltaisemmin. Maalis-, huhti- ja toukokuun ajan kirjoitin opinnäytetyöni teoriapohjaa, joka hyväksyttiin tietoperustaseminaarissa toukokuun lopulla.

Aloitin suuntaavien opintojen harjoittelun ensimmäisen osan Turun ammatti-instituutissa huhtikuun puolella välissä. Tällöin alkoi myös kehittämishankkeen konkreettisempi suunnitteluvaihe. Huhtikuussa 2015 kiusaamiskyselyn tulokset selvisivät ja samoihin aikoihin Peltolan opiskelijakunnan myönnettiin Turun nuorisovaltuuston hankerahaa. Opiskelijakunta oli edellisenä syksynä hakenut hankerahaa stunttiryhmä Duudsoneiden kiusaamisen vastaiseen vierailuun Peltolan koulutalolle. Kiusaamiskyselyn vastausten sekä hankerahan myöntymisen selvittyä minä, kuraattori sekä Peltolan opiskelijakunta päätimme aloittaa tiiviimmän yhteistyön ja järjestää kiusaamisen vastaisen päivän, jossa yhtenä ohjelmana on Duudsoneiden vierailu. Kyselystä saatu tieto ohjasi kehittämishanketani kiusaamista ennaltaehkäisevään sekä erityisesti ryhmähenkeä parantavaan suuntaan. Huhti- ja toukokuun aikana tapasimme kuraattorin, opiskelijatoiminnan koordinaattorin sekä Peltolan opiskelijakunnan kanssa neljään otteeseen. Tapaamisissa suunnittelimme toimintapäivää sekä sovimme käytännön järjestelyistä. Toukokuussa tein ideakyselyn (Liite 9) Peltolan koulutalon opiskelijakunnalle sekä tutoropiskelijoille. Kesä- ja heinäkuun ajan suunnittelin päivää eteenpäin ja pyrin saamaan ulkopuolisia yhteistyötahoja mukaan päivään.

Projektin konkreettinen suunnittelu- ja toteutusvaihe alkoi elokuussa jälkimmäisen työharjoittelujakson alkaessa. Elokuusta lokakuuhun tapasin projektin toimijoita viikoittain. Tapaamisen olivat joko erikseen itse toimintapäivän suunnitte-

luun tarkoitettua, tai ne olivat sidottuja toisen palaverin yhteyteen. Sovimme jokaisella tapaamisella tehtäviä, jotka tuli seuraavalle kerralle olla hoidettuna.

Tapaamisissa käytyjen keskustelujen perusteella muokkasin toimintapäivän suunnitelmaa sekä siihen liittyviä ohjeistuksia toivotunlaisiksi. Syyskuun alussa toimintapäivän esitin toimintapäivän suunnitelman koulutuspäälliköille, jotka hyväksyivät sen. He lähettivät suunnitelman eteenpäin tiimivastaaville, jotka lähettivät sen edelleen oman tiiminsä opettajille. Tällä tavalla tiedotus hoidettiin koko prosessin ajan. Toimintapäivän aikataulun runko (Liite 3), ryhmänohjaajan opas (Liite 4) toimintapäivää varten valmistui myös syyskuun aikana. Oppaassa kerrottiin yksityiskohtaisemmin ryhmänohjaajan rooli sekä tehtävät päivän aikana. Tarkoituksena oli lähettää opas eteenpäin syyskuun puolessa välissä, mutta viimehetken muutoksien takia opas lähetettiin opettajille vasta toimintapäivää edeltävällä viikolla. Syyskuun aikana suunnittelin ja kirjoitin myös alueen medioille lähetettävän lehdistötiedotteen (Liite 10) toimintapäivästä. Turun ammatti-instituutin tiedotusvastaava lähetti tiedotteen eri medioille, lisäksi se julkaistiin (Liite 11) tapahtumaa edeltävällä viikolla Turun ammatti-instituutin internet sivuilla syys- ja lokakuun vaihteessa.

Syyskuun aikana minä ja ohjaajani vierailimme oppilaitoksen kaikilla osastoilla ja mahdollisuuksien mukaan myös heidän palaveriensa ja kerroimme henkilökunnalle tarkemmin toimintapäivästä ja sen sisällöstä. Samalla kyselimme opettajilta rastipisteiden suunnittelusta ja sen etenemisestä. Tämä kiertely todettiin hyödylliseksi, sillä havaintomme mukaan useat opettajat jäsensivät toimintapäivän merkityksen sekä sisällön vasta kiertelyn aikana. Lisäksi muu suunnittelu, kuten taulunpainantajärjestelyt, rastipisteiden sijainnit, olivat koko syyskuun ajan työn alla.

Viimeisenä vaiheena oli arviointi- ja päättämisvaihe, jossa arvioin kehittämissanketta. Arviointiprosessissa oli mukana oma ohjaajani, opiskelijatoiminnan koordinaattori, opettajat sekä opiskelijat. Oman ohjaajani sekä opiskelijatoiminnan koordinaattorin kanssa käydyt arviointikeskustelut olivat suullisia, kun taas opettajat sekä opiskelijat osallistuivat arviointiin palautekyselyyn vastaamalla.

6.2 Kehittämistoiminnan ja tiedonkeruun menetelmät

Tässä kappaleessa esittelen kehittämistyöni tärkeimmät kehittämistoiminnan ja tiedonkeruun menetelmät. Käyttämäni menetelmät ovat olleet keinoja toimintapäivän, sekä siihen liittyvien materiaalien teossa. Vilkan ja Airaksisen (2003, 57) mukaan toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuskäytäntöjä käytetään hieman väljemmässä merkityksessä kuin tutkimuksellisissa opinnäytetyöissä, vaikka tiedon keräämisen keinot ovat samat.

Osallistaminen kehittämiseen

Toikon ja Rantasen mukaan kehittämistoiminta on sosiaalinen prosessi, joka edellyttää ihmisten aktiivista osallistumista ja vuorovaikutusta. Osallistavan toiminnan oletetaan etenevän osallistujien omilla ehdoilla ja heidän itsensä asettamaan suuntaan. Tuloksellisuuden ehtona pidetään sidosryhmien vetämistä mukaan suunnitteluun ja päätöksentekoon alusta asti. (2009, 89-90)

Osallistaminen kehittämiseen oli prosessin tärkein menetelmä ja se oli läsnä koko hankkeen ajan. Ilman toimijoiden osallisuutta ja sen mukana tuomaa yhteisöllisyyttä olisi toimintapäivän järjestäminen ollut erittäin hankalaa, sillä onnistuakseen se vaatii joustoa jo esimerkiksi käytännön järjestelyissä. Esimerkiksi opettajat joutuivat karsimaan oppitunneistaan ja opettaa kurssin asiat näin ollen pienemmässä ajassa.

Idea- ja palautekysely

Vilka ja Airaksinen kirjoittavat toiminnallisissa opinnäytetyöissä tutkimuksellisen selvityksen kuuluvan idean tai tuotteen toteutustapaan. Heidän mukaansa yleisin syy käyttää selvitystä on, että halutaan toteuttaa tapahtuma tai tuote kohderyhmälähtöisesti, mutta kohderyhmää tai sen tarpeita ei vielä tunneta. (2003, 56-57) Omassa kehittämistyössäni tein vielä pelkästään toimintapäivää käsittelevän kyselyn pienemmälle opiskelijaryhmälle, jossa halusin varmistaa toiminn-

nallisen työn lopullisen muodon. Tämä on Vilkan ja Airaksisen mukaan tavannaista (2003, 57).

Toteutuspäivän päätteeksi keräsin palautteen päivään osallistuneilta opiskelijoilta, opettajilta sekä rastipisteiden vetäjiltä. Vilkan ja Airaksisen mukaan (2003, 157) on mielekästä kerätä jonkinlainen palaute tavoitteiden saavuttamisen arviointiin. Palautteessa on hyvä pyytää kommentteja tapahtuman onnistumisesta, oppaan tai ohjeistuksen käytettävyydestä ja toimivuudesta ylipäättänsä tavoitteiden asetetulla tavalla.

Kehittämistyössäni käytetyt kyselyt toteutettiin Webropol-ohjelmalla ja ne olivat määrällisiä. Vilka ja Airaksinen painottavat määrällisen tutkimusmenetelmän keinoja, kun opinnäytetyön tueksi tarvitaan mitattavaa ja tilastollisesti ilmoitettavaa numeraalista tietoa (2003, 58). Kyselyssä kysymysten muoto on standardoitu ja kaikilta vastaajilta kysytään samat asiat samassa järjestyksessä. Kysely on yleisesti käytössä silloin, kun vastaajia on paljon ja halutaan saada tietoa heidän mielipiteistään, asenteistaan tai ominaisuuksistaan. (Vilka 2007, 28)

Havainnointi

Kanasen (2012, 94) mukaan havainnointiin on usein turvauduttava, sillä toisten toiminnan kuvaileminen on hankalaa. Lisäksi havainnoinnilla tavoittaa ”hiljaista tietoa”, jota ei voi muuten tavoittaa. (Kananen 2012, 94) Kehittämishankkeesani käytin havainnointia ilmapiirin aistimisessa esimerkiksi palavereissa sekä toimintapäivän aikana. Kanasen mukaan (2012, 95) havainnoinnin etuina onkin tilanteen autenttisuus, sekä sen tapahtuminen luonnollisessa ympäristössään. Koin työharjoittelun aikana tekemäni havainnot erittäin hyödylliseksi toimintapäivää suunniteltaessa. Kananen (2012, 95) mainitseekin havainnoinnin etuna oleva tutkijan pääsemisen syvälle kiinni tutkittavan ilmiön olemukseen, vaikka hän ei itse olekaan työyhteisön jäsen.

Dialoginen keskustelu

Kopakkala mainitsee (2005, 94) kolme erilaista tapaa viestittää; sähköposti, puhuminen ja kahdenkeskinen keskustelu. Dialogi on Kaukkilan ja Lehtosen mu-

kaan kuitenkin enemmän kuin pelkkä keskustelu. Se on luova prosessi, jossa eläydymme eri ratkaisuvaihtoehtoihin ja kyseenalaistamme omia ajatusmallejamme. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 37)

Dialogisesta keskustelusta tuli kehittämishankkeeni kannalta myös merkittävä tiedonkeruun menetelmä. Dialogiin tarvitaan kaksi. Se on systeeminen, dynaaminen ja yhteistoiminnallinen suhde, joka perustuu läsnöoloon, tasavertaisuuteen, luottamukseen ja vastavuoroiseen kommunikaatioon. Dialogissa jäsennetään ja uudestetaan yhteistä todellisuutta uudien näkökulmien ja oivallusten kautta. Jaetaan ymmärrystä, vaikka kaikesta ei ollakaan välttämättä samaa mieltä. (Wallin 2011, 135)

Mind Map –tekniikka

Tärkein menetelmä toimintapäivän hahmottamiseen sekä kokonaiskuvan saamiseen oli Mind Map -tekniikka. Kanasen (2012,66) mukaan Mind Map –tekniikkaa, eli miellekarttaa voidaan käyttää muun muassa ideoiden kehittelyssä sekä jonkin asian hahmottelussa. Kananen täsmentää miellekartan olevan nopea, yksinkertainen sekä havainnollistava työkalu, joka sopii myös ryhmätyöskentelyyn ja ongelmanratkaisuun. Työssäni käytin Mind Map – tekniikkaa palaverien seuraamisen apuna sekä itse toimintapäivää suunnitellessa.

7 ARVIOINTI JA POHDINTA

7.1 Kehittämishankkeen arviointi ja saatu palaute

Kehittämishankkeen prosessin arviointi ja palaute

Hyvän suunnittelun avulla kehittämishankkeen prosessi eteni suunnitelman mukaan niin tekemisen kuin aikataulunkin kannalta. Yhteistyö kaikkien toimijoiden kanssa oli sujuvaa ja projektia oli mielekästä tehdä.

Henkilökunnalle tekemässäni palautekyselyssä kartoitin heidän mielipiteitään yhteistyöstä kanssani, tiedottamisesta ennen toimintapäivää, ohjeistuksista, organisoinnista päivän aikana sekä mahdollisuudesta henkilökohtaiseen apuun toimintapäivää koskien. Pyysin heitä arvioimaan toimintaani asteikolla 1-5. Tiedottaminen ja informaation kulku sai kyselyssä alhaisimman keskiarvon, 3,4. Parhaimmaksi henkilökunta arvioi yhteistyön sujuvuuden kanssani, joka sai keskiarvon 3,9. Kaikissa arvioitavissa asioissa oli henkilökunnan tyypillisin vastaus, eli mediaani, 4. Yhteistyön sujuvuus kanssani sai myös ulkopuolisilta rasti-
pisteiden vetäjiltä hyvän keskiarvon 4,2, asteikon ollessa 1-5.

Projektin yhtenä suurimpana haasteena oli Peltolan koulutalon suuri koko sekä hajanainen ympäristö. Pelkästään ensimmäisen vuoden opiskelijoita on oppilaitoksessa 22 luokkaa, joka tarkoittaa myös yhtä monta ryhmänohjaajaa. Suuri henkilöstömäärää luo luonnollisesti myös tiedotuksellisia haasteita, varsinkin kun minä sekä ohjaajani työskentelimme pääsääntöisesti vain kaksi päivää viikossa Peltolan koulutalolla. Mielestäni tiedottaminen onnistui haasteista huolimatta hyvin. Palautekyselyn avoimissa vastauksissa kommentoitiin tiedottamista ja ehdotettiin, että se olisi pitänyt pyrkiä keskittämään yhteen viestiin, jossa olisi ollut kaikki tarvittava tieto. Tämä olikin meidän pyrkimyksenämme, mutta tiedotuksen jakaminen useampaan viestiin oli välttämätöntä, sillä viimeisin tieto ja muutokset päivästä tulivat toimijoista riippumattomista syistä niin myöhään, että ohjeistuksen antaminen olisi muuten jäänyt viime tippaan. Ulkopuoliset ras-

tipisteiden vetäjien keskiarvi tiedonkulusta toimintapäivää koskien asteikolla 1-5 oli 3.

Sano ei kiusaamiselle - toimintapäivän arviointi ja palaute

Suurimman haasteen päivään toi Peltolan koulutalon alueen suuri ja hajanainen ympäristö sekä iso opiskelija- ja henkilöstömäärä. Tämä pyrittiin ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon jo heti suunnitteluvaiheessa. Kaikesta suunnittelusta huolimatta rastikierroksen aikataulusta tuli tiukka. Ongelmana oli monen luokan kierrättäminen lyhyessä ajassa. Yhdelle rastipisteelle varattiin aikaa 15 minuuttia siirtymiseen, jotka ne voisivat Peltolan alueella olla pahimmassa tapauksessa noin puoli kilometriä. Jotta rastikierrokselle saatiin lisää aikaa, jouduttiin ryhmänohjaajan pitämästä tunnista karsimaan ja se jäi alun perin suunnitellun tunnin kestosta vain alle 30 minuuttiin. Ryhmänohjaajan tunnin lyhydestä tuli henkilökunnalta palautetta ja aikataulun huomiointi sai asteikolla 1-5 keskiarvon 2,6. Rastikierroksen aikataulu taas toteutui henkilökunnan mielestä paremmin ja se sai keskiarvokseen 3,1. Valtaosaa (73% vastaajista, n= 117) opiskelijoista tiukka aikataulu ei haitannut vaan se nähtiin sopivaksi. Osa (8%, n=117) koki aikataulun jopa liian väljänä.

Ryhmänohjaajan pitämä tunnin keskiarvo asteikolla 1-5 oli opiskelijoiden vastauksien mukaan 3,7. Ryhmänohjaajien arvioi tunnin ohjelmasta oli hieman alhaisempi 3,4. Jälkeenpäin ajatellen ryhmänohjaajan tunnille olisi pitänyt jättää enemmän aikaa. Aikataulua tiivistettiin kolmeen kertaan ja viimeisin tiivistys oli toimintapäivän kannalta merkityksetön. Siihen kuitenkin ryhdyttiin useampien kommenttien vuoksi, joissa oltiin huolissaan rastikierroksen sekä ruokailuun varatun ajan riittämättömyydestä. Tämä huoli oli kuitenkin turha, sillä useampi opiskelijaryhmä pääsi rastikierroksella etenemään aikataulua nopeammin ja he olivat ruokailussa noin 15 minuuttia ennakkoon. Lisäksi ruokailuun kulunut aika oltiin yliarvioitu ja lopulta nopeimmille ryhmille jäi ylimääräistä aikaa n. 45 minuuttia ennen Duudsonien esitystä. Kaikille ryhmille näin ei kuitenkaan käynyt ja osa ryhmänohjaajista kirjoitti avoimissa vastauksissa rastipisteillä olleen kiireen tuntua, vaikka ruokailun jälkeen vapaa-aikaa olikin. Avoimien vastausten mukaan rastipisteiden kiireen takia myös QR-koodien takaa löytyvät materiaalit

jäivät osalta opiskelijoilta huomaamatta. 31% opiskelijoista (n=117) ei katsonut QR-koodeja lainkaan. Näin ollen ruokailuun olisi voinut jättää vähemmän aikaa ja käyttää sen rastikierroksella tai ryhmänohjaajan tunnilla.

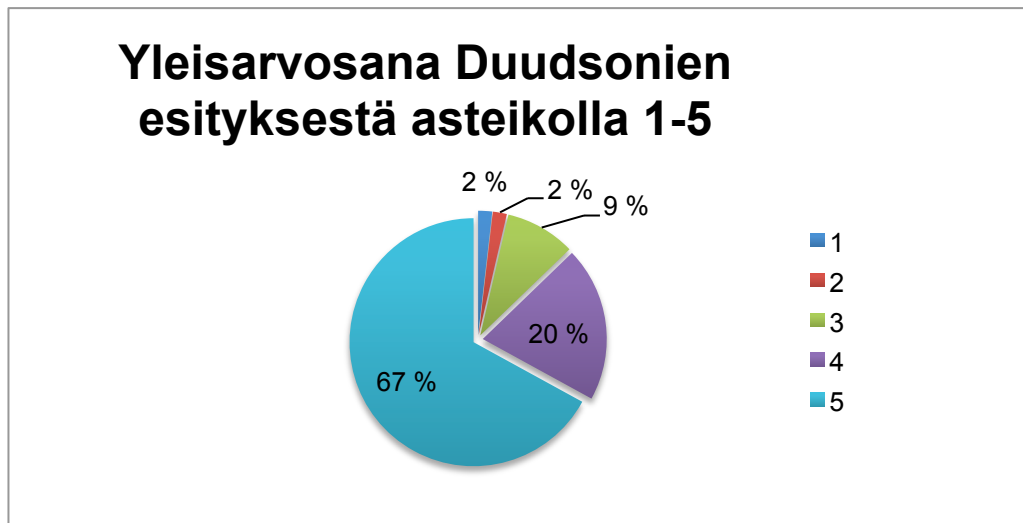
Oman havainnointini perusteella tunnelma rastikierroksilla päivän aikana oli hyvä. Pyysin henkilökuntaa arvioimaan rastikierroksen organisointia, tehtäviä sekä aikataulua. Heidän vastauksiensa keskiarvo kaikista yllämainituista kohdista asteikolla 1-5 oli 3,3. Ulkopuoliset rastipisteiden vetäjien keskiarvo toimintapäivän organisoinnista samalla asteikolla oli 3,7. Opiskelijoiden vastausten keskiarvo rastikierrokselta samalla asteikolla oli 3,5. Kaikkein tyytyväinen olen opiskelijoiden vastauksiin, 37% heistä (n= 117) antoi vastaukseksi arvon 4 ja 17% arvon 5.

Kuva 2 Opiskelijoiden antama yleisarvosana rastikierrokselle

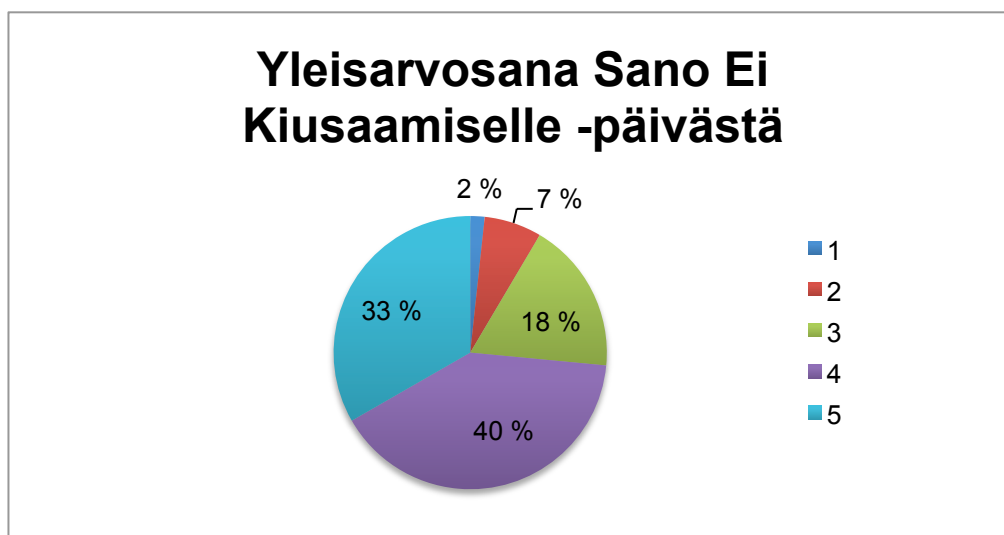
Duudsonien esitys sai opiskelijoiden keskuudessa suuren suosion. Oman havainnointini mukaan nuoret kuuntelivat esitystä aktiivisesti sekä osallistuivat siihen muun muassa kättä nostamalla. Esityksen lopulla nuoret myös esittivät lukuisia lisäkysymyksiä. Avoimissa kysymyksissä yksi opiskelija myös kertoi itsetulleensa lähiaikoina kiusatuksi, mutta Duudsonit saivat hänen olonsa hieman paremmaksi jo pelkästään puhumalla omista kokemuksistaan. Duudsonien esitys oli ennako-odotusten mukaisesti myös palautekyselyn mukaan koko päivän

pidetyin. Opiskelijat antama keskiarvo asteikolla 1-5 oli jopa 4,6. 67% opiskelijoista (n= 117) antoi esitykselle arvosanaksi 5.

Kuva 3. Opiskelijoiden antama arvosana Duudsonien esityksestä asteikolla 1-5.

Toimeksiantajani oli erittäin tyytyväinen päivän järjestelyihin sekä kulkuun. Ohjaajani kuvaa minua aikaansaavaksi työntekijäksi, joka hoitaa hommat loppuun asti. Keskusteluistamme kävi ilmi tyytyväisyys yhteistyöhömmme koko prosessin aikana. Myös opiskelijat olivat tyytyväisiä päivään kokonaisuutena, mikä on minulle itselleni tärkeintä. Opiskelijoiden antaman yleisarvosanan asteikolla 1-5 keskiarvo oli 4. Opiskelijoista 40,1% (n=117) antoi arvosanan 4 ja 33,3% arvosanan 5. Mielestäni tämä on tärkein mittari, kun mietin päivän onnistumista ja näillä arvoilla voin sanoa sen tapahtuneen.

Kuva 4. Opiskelijoiden antama yleisarvosana toimintapäivästä

Opiskelijoiden vastausten perusteella voin todeta kehittämishankkeen alussa asetettujen tavoitteiden täyttyneen: suunniteltu toiminta oli opiskelijalähtöistä, toimintapäivästä saatu palaute oli positiivista, lisäksi myös ainakin yksi vastaajista kertoi hänen olonsa helpottuneen toimintapäivän ja Duudsoneiden esityksen myötä.

Itselläni oli päivän aikana ristiriitainen olo, sillä vielä kahden työharjoittelujakson jälkeenkään Peltolan koulutalo tai henkilökunta ei ollut minulle täysin tuttua. Tämän vuoksi tapahtuman organisointi tuntui minusta toimintapäivän aikana epävarmalta. Epävarmuudesta huolimatta onnistuin omasta mielestäni organisoinnissa hyvin. Lisäksi suureksi avukseni olivat Peltolan koulutalon kuraattori, opiskelijatoiminnan koordinaattori sekä opiskelijahuoltolain toimeenpanon tuki - hankkeen työntekijät. Kyseiset toimijat auttoivat minua useissa tehtävissä erittäin oma-aloitteisesti ja reagoivat tilanteisiin nopeasti niiden vaatimalla tavalla. Olen tyytyväinen yhteistyöhön myös muun henkilökunnan kanssa. Koen, että vuorovaikutuksemme oli avointa ja minuun suhtauduttiin koko projektin ajan ammattimaisesti.

7.2 Toimintapäivän hyödynnettävyys ja jatkokehittämismahdollisuudet

Toimintapäivä tällaisenaan oli ensimmäinen laatuaan Peltolassa. Peltolan koulutalon ympäristö sekä suuri koko on aiemmin nähty hankaloittavana tekijänä vastaavanlaisessa päivässä. Tämän vuoksi ryhmäytyspäivät on päädytty pitämään muualla. Viime aikojen vallitsevan taloustilanteen vuoksi ryhmäytyspäivän viettopaikat olivat syystä tai toisesta karsiutuneet, ja taloudellisinta olikin pitää päivä Peltolan tiloissa. Samat haasteet ovat, ja myös pysyvät, Peltolan koulutalon alueella, mutta tässä toimintapäivässä ne eivät mielestäni vieneet voittoa. Nyt suunnitellun rungon päälle onkin mielestäni hyvä lähteä kehittämään uutta.

Ohjaajani kertoi, että toimintapäivän jälkeen useammat opettajat antoivat hänelle suullisesti palautetta päivästä. Palautteet olivat pääsääntöisesti positiivisia, mutta rakentavaakin kritiikkiä sekä kehittämisideoitakin syntyi. Henkilökunnalta tuli palautetta, että jo aiemmin syksyllä ollut ryhmäytyspäivä sekä kehittämäni

toimintapäivä yhdistettäisiin yhdeksi tapahtumaksi. Osan mielestä ryhmäytyspäivät voisivat olla vaikka kaksi koulupäivää kestäviä, jotta rastipisteillä olisi riittävästi aikaa ja jokainen luokka voisi kulkea omanaan. Myös henkilökunnan palautekyselyn avoimissa vastauksissa näkyi opettajien positiivinen suhtautuminen päivään sekä halu kehittää sitä eteenpäin. Koulutalon toimijat ovatkin päättäneet, että toimintapäivä saa muokattua jatkoa näiden ideoiden pohjalta ensi vuonna.

Kaikki päivän suunnittelussa tuotetut materiaalit ja ohjeistukset jäävät toimeksiantajani käyttöön. Valmiita ohjeistus pohjia voi esimerkiksi muokaten käyttää seuraavana vuonna. Ohjeistuksen hyödynnettävyys riippuu tosin paljon seuraavan vuoden toimintapäivän sisällöstä. Suurin hyöty toimeksiantajalle on varmasti valmiista aikataulupohjasta, jota on helppo muokata uudelleen. Lisäksi QR-koodi- sekä pohjapiirrustustehtävän pohjat jäävät ohjaajalleni, ja niitä voi hyödyntää vastaavanlaisissa tapahtumissa tai esimerkiksi luokkien yksittäisillä ilmapiiiritunneilla.

7.3 Ammatillinen pohdinta

Sosiaalialan koulutusohjelman, sosionomi (AMK) – tutkinnon tavoite osaaminen on jaettu kuuteen eri kompetenssiin: tutkimukselliseen kehittämisosaamiseen, eettiseen osaamiseen, asiakastyön osaamiseen, palvelujärjestelmäosaamiseen, kriittiseen ja osallistavaan yhteiskuntaosaamiseen sekä johtamisosaamiseen. (Innokylä 2015) Toteuttamani kehittämishanke kehitti mielestäni kaikkia näitä osa-alueita.

Opinnäytetyöni tekeminen oli minulle oppimisprosessi, joka kehitti taitoani suunnitella, toteuttaa, arvioida sekä raportoida sosiaalialan kehittämishanketta. Minulla ei ole aiempaa kokemusta vastaavanlaisen työn tekemisestä, jonka vuoksi useat kehittämishankkeen vaiheet vaativat minulta mukavuusalueeltani poistumista. Jälkeenpäin ajatellen juuri mukavuusalueeltani poistuminen kehitti minua tulevana ammattilaisena eniten. Vilkka ja Airaksinen (2003, 55-56) kirjoittavat toiminnallisia opinnäytetöitä tehtävän usein pareittain ja tapahtumien jär-

jestämisessä saattaa olla mukana useampikin opiskelija. Tehdyn työmäärän jälkeen ymmärrän miksi. Ajattelen kuitenkin että opillisesti sain yksin tehdystä opinnäytetyöstä eniten irti. Lisäksi en missään vaiheessa tuntenut projektia pelkästään omakseni, vaan toimeksiantajan sekä ohjaajani sekä muiden toimijoiden tuki oli läsnä joka hetkessä

Eettisyys näkyy toteuttamishankkeessani jo itse aiheenvalinnassa. Hanke on lisännyt ymmärtämistäni koulukiusaamisesta, sen ehkäisystä sekä erityisesti sen vaikutuksista asianosaisiin. Mielestäni on tärkeää ottaa huomioon myös kiusaaja ja hänen roolinsa, jotta voitaisiin käytännön tasolla ymmärtää minkä takia hän kiusaa ja puuttua siihen. Tämän vuoksi halusin myös raportissani tuoda esiin kiusaamisen vaikutukset myös kiusaajaan. Sosiaalialan töissä työskennellään usein sellaisten ihmisryhmien kanssa, joille harvemmin riittää muulta yhteiskunnalta ymmärrystä. Uskon koulukiusaajien olevan osa tällaista ryhmää. Tällöin ammattilaisen on mielestäni tärkeää astua heidän rinnalleen, kuulla heidän tarinansa ja sitä kautta ymmärtää heidän tekojensa logiikkaa ja ehkäistä kiusaamista.

Työskennellessäni nuorten kanssa ymmärryksenä heistä ja heidän maailmastaan kasvoi. Opin työskentelemään erilaisten nuorten sekä ongelmien kanssa. Tätä kautta myös palvelujärjestelmäosaamiseni kasvoi. Asiakastyö ja nuorten kohtaaminen olivatkin mielestäni työharjoitteluni parasta antia. Nuorten ongelmien ollessa hyvin erilaisia myös palvelujärjestelmäosaamiseni kehittyi, sillä näin ollen sain tutustua moniin eri keinoihin auttaa nuorta esimerkiksi taloudellisissa ja elämänhallinnallisissa asioissa. Harjoittelun myötä pääsin tutustumaan myös moniammatillisiin työryhmiin ja verkostoihin ja opin hurjasi esimerkiksi sosiaalialan eri sektoreiden toiminnasta ja toimintakulttuureista. Lisäksi osaamiseni moniammatillisissa työryhmissä kasvoi.

Kriittinen ja osallistava yhteiskunta osaaminen oli läsnä koko kehittämishankkeen ja sitä edeltävän työharjoittelun ajan. Yksi kehittämishankkeen onnistumisen edellytyksistä oli toimijoiden osallistaminen suunnitteluun ja kehittämistyöhön. Ilman osallisuutta ei toimintapäivä olisi onnistunut. Hankkeessa sain harjoi-

tella myös erilaisia yhteisösozialityön, yhteiskunnallisen vaikuttamisen sekä viestinnän keinoja.

Johtamisosaamiseni kehittyi hankkeesta vastatessani. Ennen kehittämishanketta minulla ei ollut varsinaisesti mitään johtamisosaamisen kokemusta, lukuun ottamatta muutamaa projektipäällikön roolia sosionomiopintojeni aikana. Tästä, sekä nuoresta iästäni huolimatta onnistuin ottamaan roolini prosessin johtajana. Tässä minua auttoi koko prosessin ajan kestänyt ohjaajani tuki ja kannustus, joka auttoi minua saattamaan projektin loppuun. Lisäksi yhteistyö kaikkien toimijoiden kanssa oli hyvää, joka myös helpotti rooliini asettumista.

Ajattelen kehittämishankkeen valmistaneen minua myös työelämään ja koulukuraattorin työhön. Hanke on mielestäni hyvin ajankohtainen ja tukee uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain 30.12.2013/1287 painottamaa yhteisöllistä työtä oppilaitoksessa. Uskon, että tulevaisuudessa koulukuraattorin työn paino alkaa siirtyä entistä enemmän yhteisölliseen vaikuttamiseen sekä koko koulun positiivisen ilmapiirin tukemiseen. Kehittämishankkeen sekä siihen liittyvän työharjoittelun kautta sain myös kattavan kuvan koulun tuutor- sekä opiskelijakuntatoiminnasta sekä sen toteutustavoista. Nämä myös osaltaan tukevat oppilas- ja opiskelijahuoltolain yhteisöllistä suuntaa.

LÄHTEET

Arola, P. & Sallila, P. (toim.) 2007. Koulussa kansalaiseksi. Opettaja ja aktiivinen koulukulttuuri. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy

Finlex 2013. Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskeluhuoltolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Helsinki: Hallitus.

Hamarus, Päivi. 2008. Koulukiusaaminen. Huomaa, puutu, ehkäise. Helsinki: Kirjapaja

Hawker & Boulton 2000. Twenty years' research on peer victimization and psychosocial maladjustment: A meta analytic review of cross-sectional studies. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41, 441-455

Hiisijärvi, S.; Heiskanen, T. & Blomberg, K. 2015. ELÄ! – TYÖKALUPAKKI VERTAISRYHMIEN OHJAAJILLE. Viitattu 31.10.2015. <http://www.ela.fi/akatemia/tyokalupakki.php>.

Hovi, S. 2015. Tuu mukaan, tehdään yhdessä! Tutortoiminnan opas. Turku: Valmis - ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostaminen Varsinais-Suomessa – hanke.

Hyyppä, M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-Kustannus

Innokylä 2015. Sosionomi (AMK) –tutkinto. Viitattu 6.11.2015. <https://www.innokyla.fi/web/verkosto764804/tyoskentely/sosionomi-amk-tutkinto/-/kommentointi/muokkaa/1/0/0>

Isaacs, Hodges & Salmivalli, 2008. Long-term consequences of victimization: A follow-up from adolescence to young adulthood. *European Journal of Developmental Science*, 2, 387-397

Kaltiala-Heino, R. 1999. Millainen on suomalaisnuorten psyykinen vointi? IV Kouluterveyspäivät 23.-24.8. 1999, Tampere / Kouluterveys 2002-tiedotuslehti, STAKES

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kaukkila, V. & Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Laadukasta kulttuuria vapaaehtoistyöhön – hanke ja Suomen Mielenterveysseura. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.

Kauppila, R.A. 2011. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. 3. Painos. Jyväskylä: PS-Kustannus

Konu, A. 2002. Oppilaiden hyvinvointi koulussa. Tampere: Tampereen yliopisto.

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita Prima Oy

Koulutustakuu 2015 a. Opiskelijahuoltolain toimeenpanon tuki. Viitattu 28.10.2015. <http://www.koulutustakuu.fi/hankkeet/opiskelijahuoltolain-toimeenpanon-tuki/>

Koulutustakuu 2015 b. Hyvä olo-rundi valloittaa maakunnan ammatillisissa oppilaitoksissa. Viitattu 28.10.2015. <http://www.koulutustakuu.fi/hyva-olo-rundi-valloittaa-maakunnan-ammattillisissa-oppilaitoksissa/>

Lehtonen, M. & Salovaara, R. Kouluttajan opas. Helsinki: Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Lämsä, A-L. 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Mahkonen, S. 2014. Uusi oppilashuoltolaki työvälineenä. Helsinki: Edita.

MAST 2015. Ryhmäyttämisosas. Viitattu 31.10.2015. <http://www.mastohjaus.fi/pdf/Ryhmayttamisopas.pdf>

Niemistö, R. 2007. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Helsinki:Palmenia

Olweus, D. 1992. Kiusaaminen koulussa. Helsinki: Otava

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287

Pörhölä, M. & Karhunen, S. & Rainivaara, S. 2006. Bullying at school and in the workplace: A challenge for communication research. In C. S. Beck (ed.) Communication yearbook 30. Mahwah: Erlbaum, 249-301.

Raina, L. 2012. Uusi yhteisöllisyys. Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito. Tampere: Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino.

Rautiainen, A. (toim.) 2005. Koulu yhteisöllisenä toimijana. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian julkaisuja. Sarja B: oppimateriaalit 4. Helsinki: Yliopistopaino

Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Jyväskylä: PS-Kustannus

Salovaara, R. & Honkonen, T. 2011. Rakenna hyvä luokkahenki. Jyväskylä: PS-Kustannus

Sipilä-Lähdekorpi, P. 2004. ”Hirveesti tekijänsä näköistä”. Koulukuraattorin työ peruskoulun yläluokilla. Helsinki: Oy FINN LECTURE Ab)

Sotkanet 2015. Viitattu 3.11.2015. <https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=s47KBwA=®ion=s07MBAA=&year=sy4rtbbQ0zUEAA==&gender=t&abs=f&color=f>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2015a. Viitattu 26.2.2015. www.thl.fi > etusivu > tutkimus ja asiantuntijatyö > väestötutkimukset > kouluterveyskysely <http://www.thl.fi/fi/tutkimus-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2015b. Viitattu 7.11.2015. <https://www.thl.fi/fi/web/terveyden-edistaminen/toimijat/terveyden-edistaminen-eri-toimialoilla/terveyden-ja-hyvinvoinnin-edistaminen-ammattillisessa-koulutuksessa/opiskelijoiden-hyvinvointi-terveys-seka-opiskelukyky>

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. 3. Korjattu painos. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy – Juvenes Print

Tuckman, B. 1965. Developmental sequences of small groups. Psychological Bulletin 63 (6), 384-399. Viitattu 31.10.2015. <http://openvce.net/sites/default/files/Tuckman1965DevelopmentalSequence.pdf>

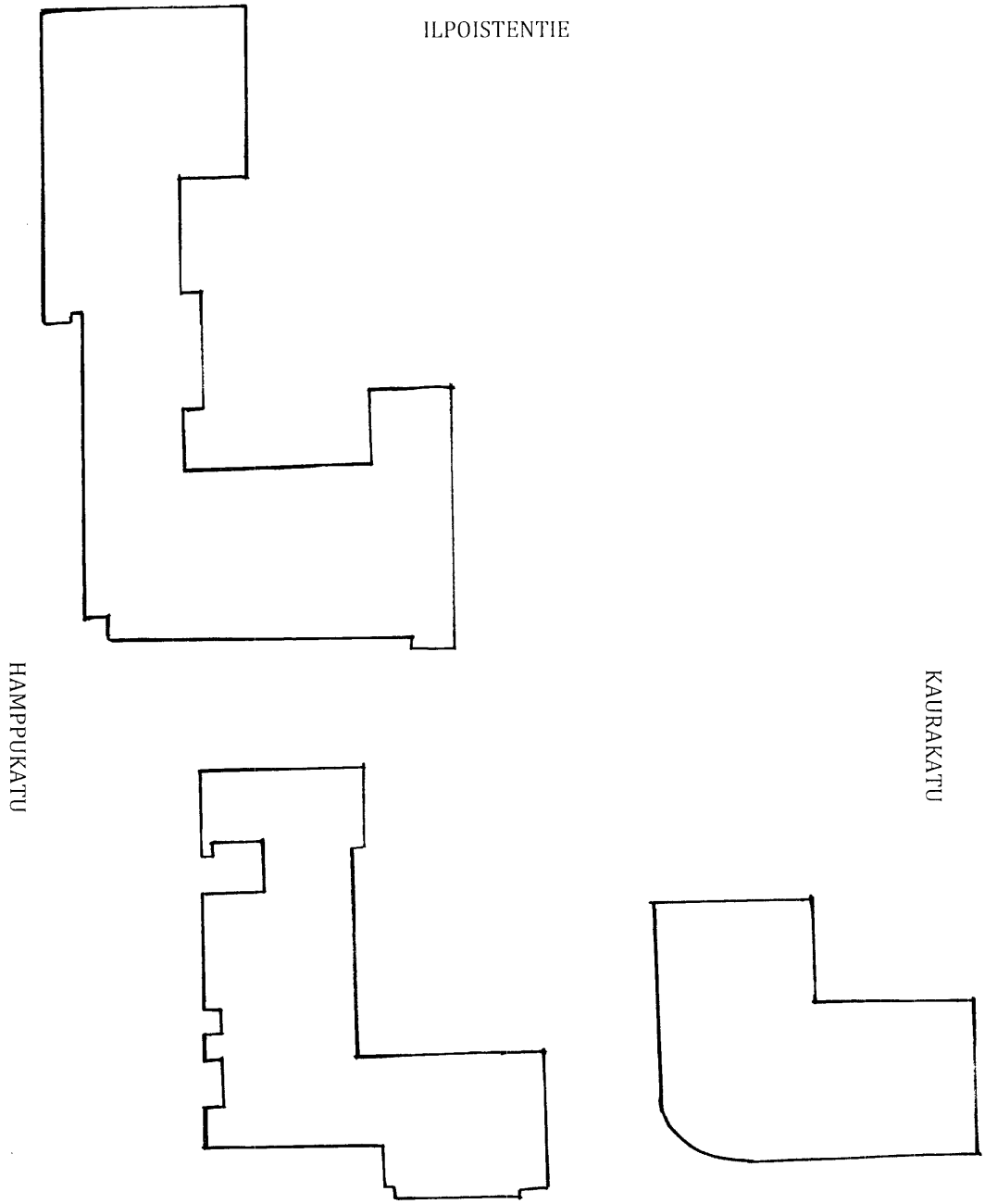
Turun ammatti-instituutti 2015. Mikä TAI on? Viitattu 17.5.2015. <http://www.turkuai.fi/public/default.aspx?nodeid=10235&culture=fi-FI&contentlan=1>

Vilka, H. & Airaksinen, A. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi

Wallin A. 2011. Sosiaalityö koulussa. Avaimia hyvinvointiin. Helsinki: Tietosanoma Oy

Karttatehtävän pohja

QR-koodi tehtävät

#duudsonitpeltolassa

Ootko sä jo käynyt autokoulun? Tässä muutama vinkki.

Testaa kuinka amis olet!

Se on helppoa kun sen osaa!

Kuka on Peltolan oma Wunderboi?

Ootko sä ikinä törmännyt tällaiseen kuskiin?

Kummassakohan on halvemmat hinnat, Peltolan vai Teppo Näsän
korjaamolla?

Linja-autokuskin työstä!

Tällaisten vaatimattomien risteilijöiden parissa osa meidänkin Ko-
Me-opiskelijoista tulee vielä tekemään töitä!

Testaa oletko tosimies tai –nainen!

Sano ei kiusaamiselle -päivä

5.10.2015

	AUTP151A RAKPS15A	AUTP151B RAKPS15B	AUTP151C RAKPS15D	AUTP151D RAKPS15E	LOGPS15F PUUP151A	LOGPS15G RAKPS15C	LOGPS15G KARPS15N	LOGPS15F KONPS15D	LVP151A KONPS15A	KONPS15B LVP151B	LVP151C KONPS15C
	yht. 31	yht. 30	yht. 32	yht. 32	yht. 28	yht. 32	yht. 31	yht. 30	yht. 26	yht. 29	yht. 29
	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
Piste	Paikka										
Auto	B 1075 (pesupaikka)										
Kone- ja metalli	Työsali B 1132										
Vamos	LVI B 1028										
LVI	Työsali B 1153										
Nuorisotoimi	Ulkona:B & A rak. Välissä										
SRK/ Pastori Atte	Puuosasto C 1007										
Puu	Työsali C 044										
Rakennus- ja maamittaus	Työsali C 057										
Muhis Azizi	Auditorio										
Psykologi Mirka	Kielluokka A 203										
Logistiikka	Työsali B 1075										
	11										
	8.30	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00
	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30
	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45
	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00
	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00	9.15
	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00	9.15	9.30
	10.00	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45
	10.15	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00
	10.30	10.45	11.00	8.30	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15
	10.45	11.00	11.15	8.45	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30
	11.00	8.30	11.30	9.00	9.15	9.30	9.45	10.00	10.15	10.30	10.45

Lisätettävä QR-koodien takana osastoilla

Kuvauspiste

aula

Liikuntapalvelukeskus

aula

Ryhmänohjaajan opas

sano ei kiusaamiselle – kiusaamisen vastainen toimintapäivä turun ammatti-instituutissa

Ohjeistus ryhmänohjaajalle

Ilona Lehtinen

Päivä pähkinänkuoressa

Sano Ei Kiusaamiselle päivä on tarkoitettu Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Aamupäivän ohjelma rakentuu sinun johtamasta, luokassa pidettävästä tunnista, rastipistekierroksesta, Duudsonien esityksestä sekä taulun painatuksesta ja palautteen keruusta.

Päivä alkaa aamulla klo 08.00 oman luokan kesken. Näytätte opiskelijoille ennakoon muistitikulta koneellenne siirretyn opiskeluhyvinvointia käsittelevän videon sekä keskustellette siitä heränneistä kysymyksistä tai asioista. Tarkempi ohjeistus keskusteluun myöhemmin. Videon katselun jälkeen teette luokittain karttatehtävän, johon myös ohjeistus myöhemmin tässä oppaassa.

Opiskelijat kiertävät rastipisteet n. 30 hengen ryhmissä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhdessä ryhmässä on kaksi eri luokkaa sekä kaksi ryhmänohjaajaa. Rastikierros alkaa klo 08.45. Oman ryhmänne rastipistejärjestyksen löydät aikataulusta. Rastipisteitä on yhteensä 11 kappaletta. Jokaiselle rastikierrokselle on aikaa varattu 15min. Viimeinen rastipiste alkaa klo 11.30, viimeisen pisteen jälkeen opiskelijat menevät syömään.

Ennen päivän alkua

- **Lue ja tutustu oppaaseen**
- **Lataa koneellesi opiskelijahyvinvoinnista kertova video muistitikulta (ohjeet oppaassa myöhemmin)**
- **Hae materiaalit karttatehtävään kuraattori-Sarin työhuoneesta 29.9. Klo 13-16 tai 30.9. klo 9-15 välisenä aikana.**

Päivän kulku:

1. Opiskelijat tulevat kouluun, RO tapaa opiskelijat aamulla luokassa.
2. Opiskelijat katsovat luokassa opiskeluhuollon videon ja käyvät RO:n johdolla siitä keskustelua.
3. Opiskelijat tekevät ryhmänä karttatehtävän.
4. Opiskelijat lähtevät rastikierrokselle, ryhmänohjaaja kulkee oman ryhmänsä mukana.
5. Lounas
6. Duudsonien esitys
7. Peltola Ei Kiusaa –taulun painatus sekä palautteen keruu
8. Kotiin!

Ryhmänohjaajan tunti

Päivä alkaa siis klo 08.00 ”ryhmänohjaajan tunnilla”. Jokainen osasto saa etukäteen muistitikun, jolle on ladattu opiskelijahyvinvoinnista kertova video. **Opettaja lataa videon etukäteen omalle koneelleen, jotta se on valmiina ennen toteutuspäivää.** Ryhmänohjaajan omalla vastuulla on videon saaminen omalle koneelle/ muistitikun kierrättäminen. Muistitikkuja on 1 kpl/osasto. Jollet saa tikkua millään käsiisi, tule kysymään tikkua kuraattori Sarilta tai sosionomiopiskelija Ilona Lehtiseltä. Videon näkee myös netistä, mutta linkki pätkee, jos moni katsoo sitä siellä samaan aikaan.

- Klo 08.00 Ryhmänohjaajan alkuspiikki / päivän kulun esittely
 - o Pyydä opiskelijoita lataamaan älypuhelimeen QR-koodin lukija, sitä tarvitaan päivän aikana rastipisteillä. Olisi hyvä, että mahdollisimman monelta tuo löytyisi.
 - Esim. QR-reader, QR Code reader by scan, Quick Scan – QR Code Reader, i-nigma QR Code, niitä on puhelinmallista riippuen sovelluskaupoissa lukuisia erilaisia. Joissain puhelimissa voi lukija olla myös jo vakiona.
 - HUOM! Lukija ei ole pakollinen, sitä tarvitaan lisätehtäviin sekä palautteenantoon. Jos lukijaa ei pysty lataamaan voi jättää lisätehtävät väliin, ja palautelomakkeen linkki tulee myös wilmaan.
- Video
- Keskustelua videosta
 - o Voit ennen videon katselua jakaa opiskelijoille pienet laput. Pyydä opiskelijoita kirjoittamaan videon katselun aikana mikä heille tuottaa hyvinvointia.
 - o Käykää aihetta myös suullisesti läpi. Jollei keskustelua synny, voit kerätä opiskelijoiden laput ja säilyttää ne itselläsi. Niistä voi olla jostain hyötyä tulevaisuudessa, ainakin opit tuntemaan luokkalaisesi paremmin!
- Karttatehtävän tekeminen
 - o Olette saaneet Peltolan pohjapiirustuksen. Opiskelijoiden tulisi sijoittaa siihen oikeat alat oikeille paikoilleen. Voit tehdä tehtävää yhdessä opiskelijoiden kanssa ja antaa vinkkiä. Sinulla on myös oikeat vastaukset tässä oppaassa.
 - o **HUOM!** Karttatehtävän materiaali tulee huomenna, keskiviikkona 30.9. A-talon kahvihuoneen lokeroon.
- **Klo 08.45 Luokkasi tulee olla jo ensimmäisellä rastipisteellä!**

Rastikierrros

Opiskelijat kiertävät rastikierrosta n. 30 hengen ryhmissä. Ryhmät koostuvat aina kahden eri luokan opiskelijoista, eli yhdessä ryhmässä on aina myös kaksi opettajaa mukana. Ryhmänohjaajan rooli on olla ryhmän aikuinen ja pitää huoli että esim. aikataulusta pidetään kiinni. Samalla opettaja luonnollisesti pitää huolta, että ryhmä käyttäytyy sekä ohjaa ryhmän arempia opiskelijoita mukaan rastipisteiden toimintaan. Voit sopia samassa ryhmässä olevan toisen opettajan kanssa esim. treffipaikan ennen rastikierroksen alkua jo ennakoon. Ryhmät rastikierrokselle löydät alta.

Rastikierroksella on yhteensä 11 eri pistettä. Jokaisella pisteellä on jokin tehtävä tai muuta toimintaa. Olemme toivoneet, että yhdellä rastipisteellä olisi useampi ”suorituspaikka”, tai tehtävä olisi sellainen, että mahdollisimman moni voisi osallistua siihen kerralla. Kuitenkin todennäköistä on, että 30 opiskelijasta osa jää tehtävästä hieman syrjään. Ryhmänohjaajan tehtävä on katsoa, etteivät aina samat opiskelijat jäisi tekemättä mitään ja rohkaisivat heitä mukaan rastipisteen toimintaan.

Jokaisella rastipisteellä on QR-koodi tai QR-koodeja. He, jotka eivät aktiivisesti osallistu päivän toimintaan voivat tehdä ns. ”lisätehtäviä” QR-koodien kautta. QR-koodien takaa löytyy rastipisteestä riippuen joko kyseiseen alaan liittyviä tietoisuuksia, hauskoja youtube-videoita tai pieniä visailuja. QR-koodi tehtävät eivät varsinaisesti lukeudu mihinkään, mutta voit mainostaa ne opiskelijoille lisä- tai bonustehtävinä. 😊

Rastikierros alkaa klo 08.45 ja päättyy klo 11.30. Rastikierroksen jälkeen opiskelijat menevät syömään. Opiskelijoiden ruokailua ei ole aikataulutettu, vaan he voivat mennä syömään liukuvasti/ miten tilaa on ruokalassa. Aulassa on Photo-booth-piste sekä tietoa kaupungin ilmaisista liikuntapalveluista opiskelijoille. Voit ohjata opiskelijoita pisteille mikäli ruokailu on täynnä. HUOM! Ruokailuun on aikaa vain tunti, joten kehotathan opiskelijoita syömään ripeästi, sekä muistutat, ettei pöytiin jäätäisi syömisestä jälkeen enää istuskelemaan. Näin kaikki mahtuvat ruokalaan ja saavat syötyä ennen esityksen alkua.

Ruokailun jälkeen on Duudsonien esitys Peltolan liikuntasalissa. Esitys alkaa klo 12.30. Ryhmänohjaaja kokoaa luokkansa yhteen ennen esitystä ja tulee luokkansa kanssa yhtenä ryhmänä saliin.

Ryhmät, jotka kulkevat yhdessä päivän aikana:

- Ryhmä 1: AUTPS15A & RAKPS15A
- Ryhmä 2: AUTPS15B & RAKPS15B

- Ryhmä 3: AUTPS15C & RAKPS15D
- Ryhmä 4: AUTPS15D & RAKPS15E
- Ryhmä 5: LOGPS15F & PUUPS15A
- Ryhmä 6: LOGPS15E & RAKPS15C
- Ryhmä 7: LOGPS15G & KARPS15N
- Ryhmä 8: LOGPS15F & KONPS15D
- Ryhmä 9: LVIPS15A & KONPS15A
- Ryhmä10: KONPS15B & LVIPS15B
- Ryhmä 11: LVIPS15C & KONPS15C

Rastipisteet päivän aikana:

Rastipiste	Luokka/tila
Auto	POT-käytävä
Kone- ja metalli	Työsali B1 132
LVI	
Rakennus- ja maanmittaus	057
Puu	044
Logistiikka	Autopuolen iso työsali (pesupaikan vieressä)
Koulu psykologi	
Seurakunta/ oppilaitospappi	
Muhis Azizi (Turun kaupungin valtuus- to)	
Turun nuorisotoimi	
Vamos Turku	

- Loppujen pisteiden tarkat paikat/luokat tiedotetaan huomenna keskiviikkona.
- Lisäksi aulasta löytyy Photobooth-piste sekä tietoa kaupungin maksuttomista liikuntapalveluista nuorille. Tälle pisteelle ei tarvitse erillistä "aikaa", vaan siihen voi tulla liukuvasti jos aikaa on, esim. ennen ruokailua tai sen jälkeen.
 - Pistettä voi mainostaa opiskelijoille ja kehottaa heitä rohkeasti osallistumaan. Photobooth- kuvauksen idea on kuvauttaa opiskelijat hauskojen rekvisiittojen kanssa. Pisteestä löytyy erilaisia hattuja, viiksiä, vaatteita, perukkeita, taulun kehyksiä.... Pisteellä on aikuisia, jotka voivat ottaa nuorista kuvia heidän omilla puhelimillaan. Lisäksi myös Jarmo Linkosaari ottaa pisteellä opiskelijoista kuvia ja lisää ne myöhemmin Facebookkiin tms. kuvapilvipalveluun, josta opiskelijat voivat ladata kuvat itselleen.

Sano ei kiusaamiselle -taulun painatus ja palautteenkeruu

Duudsonien esityksen lopussa he painavat kätensä kiusaamisen vastaiseen tauluun ja sitoutuvat näin kiusaamattomuuteen. Esityksen jälkeen ryhmänohjaaja kokoaa luokkansa ja he menevät omalle osastolleen. Jokaisella osastolla on tyhjä taulu ja opiskelijoiden tulee siellä painaa omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun ja näin myöskin sitoutua kiusaamattomuuteen. Taulun painatus ohjeistetaan Peltolan koulutalon tuutoreiden toimesta.

Odotellessaan omaa vuoroa taulun painatukseen opiskelijat voivat / heidän tulee vastata palautekyselyyn. Palautekyselyyn he pääsevät QR-koodin kautta ja voivat tehdä sen älypuhelimillaan. Palautekyselyn koodi tulee myös Wilmaan ja sen voi tehdä jälkeinpäin, mikäli opiskelijalla ei ole älypuheliminta tai QR-koodi lukijan lataus ei onnistu. Vastanneiden kesken arvotaan palkintoja, mm. bluetooth-kauittimia ja selfietikkuja.

Palautekysely opiskelijoille

Yleistä:

Kysely litteroidaan nimettömänä. Yhteystietosi lisäämällä osallistut palkintojen arvontaan. Palkinnot arvotaan sattumanvaraisessa järjestyksessä. Palkintoina mm. Bluetooth-kaiuttimia ja selfie-tikkuja!

Nimi:

Luokka:

Koulutusohjelma:

Luokan ohjelma:

Menikö ryhmänohjaajan pitämä tunti ohjatusti eteenpäin?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

Tiesitkö Peltolan koulutalon alueen tai täällä opiskelevat alat jo valmiiksi?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

Autoiko karttatehtävä Peltolan koulutalon alueen ja täällä opiskelevien alojen hahmottamisessa?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa
- tiesin alat ja rakennukset jo entuudestaan

Yleisarvosana luokan ohjelmalle (1-5):

1	2	3	4	5

Vapaa sana luokan ohjelmasta:

Rastikierros:

Sujuiko rastikierros mielestäsi ryhmänne osalta hyvin?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Oliko rastipisteitä mielestäsi sopiva määrä?

- Kyllä
- Ei
 - Miksei?
 - Pisteitä oli liikaa
 - Pisteitä oli liian vähän
 - Muu: mikä?

Oliko rastikierrokselle suunniteltu aikataulu sopiva?

- Kyllä
- Aikataulu oli liian tiukka
- Aikataulu oli liian väljä

Mikä rastipisteistä oli mieluisin?

- Autopuolen piste
- Koulupsykologi piste
- Kone- ja metallipuolen piste
- Oppilaitospapin piste
- LVI-puolen piste
- Kaupunginvaltuutettu Muhis Azizin piste
- Rakennus- ja maanmittauspuolen piste
- Turun kaupungin nuorisotoimen piste
- Puupuolen piste
- Vamos Turku:n piste
- Logistiikka-puolen piste

Teitkö rastipisteillä QR-koodi tehtäviä?

- Kyllä
- En
 - Miksi et?
 - Ei kiinnostanut
 - Minulla ei ollut puhelimessa QR-koodi lukijaa
 - En ehtinyt
 - QR-tehtävät olivat tylsiä
 - Muu syy, mikä?

Yleisarvosana rastikierrokselle:

• 1	• 2	• 3	• 4	• 5

Vapaa sana rastikierroksesta:

Duudsonien esitys:

Yleisarvosana Duudsonien ohjelmasta:

1	2	3	4	5

Olisiko mielestäsi samankaltaista ohjelmaa hyvä olla jatkossakin?

- Kyllä
- Ei
 - Miksi ei?
 - Mielestäni oppilaitoksessamme ei kiusata
 - Ryhmäytyspäivät ovat turhia
 - Vapaa sana:

Millaista ohjelmaa toivoisit lisää koulutaloosi?

- Aloihin liittyviä luentoja ja vierailuja
- Ryhmäyttyviä tapahtumia
- urheiluturnauksiaN
- Muuta, mitä?

Kokonaisarvosana päivälle?

1	2	3	4	5

Linkki kyselyyn:

<https://www.webpolsurveys.com/S/25558344C60AD0A1.par>

Palautekysely opettajille

Kuten moni jo tietääkin, päivän toteutus, suunnittelu ja koordinointi on ollut osa opinnäytetyötäni. Myös palaute on opinnäytetyöni kannalta erityisen tärkeä. Palaute annetaan anonyyminä, eikä se myöskään vaikuta suoraan itse opinnäytetyöni arviointiin.

Olen erittäin kiitollinen kaikesta palautteesta!

Yhteistyö:

Arvioi asteikolla 1-5 seuraavia asioita:

1= Erittäin huono

5= Erittäin hyvä

	1 Erittäin huono	2	3	4	5 Erittäin hyvä
Yhteistyön sujuvuus opiskelijan kanssa					
Tiedottaminen ja informaation kulku ennen toimintapäivää					
Kirjallisten ohjeistusten ymmärrettävyys					
Päivän organisointi					
Mahdollisuus henkilökohtaiseen apuun ja neuvontaan päivää koskien					

Vapaa sana yhteistyöstä opiskelijan kanssa:

- Mikä onnistui, mitä olisit kaivannut lisää?

Tapahtumapäivä:

Ohjelma luokissa ennen rastikierrosta:

	1= Erittäin huono	2	3	4	5= Erittäin hyvä
Luokkiin suunniteltu ohjelma					
Opiskelijahyvinvoinnista kertova video					
Karttatehtävän hyödyllisyys					
Aikataulun huomiointi					
Ohjeistus luokissa tehtävään ohjelmaan					

Vapaa sana luokkien ohjelmasta ja sen organisoinnista:

Rastikierros:

	1 Erittäin huono	2	3	4	5 Erittäin hyvä
Rastikierroksen organisointi					
Rastipisteiden tehtävät					
QR-koodi tehtävät					
Rastikierroksen aikataulu					

Roolini kiusaamisen vastaisessa päivässä

- Ryhmänohjaaja
- Rastipisteiden suunnittelija
- Koulutuspäällikkö
- Tiimivastaava
- Rastipisteen vetäjä

Rastikierros

1= täysin eri mieltä

5= täysin samaa mieltä

	1 Täysin eri mieltä	2	3	4	5 Täysin samaa mieltä
Kahden luokan yhdistäminen oli mielestäni hyvä asia					
Rastikierroksen aikana Peltolan koulutalo tuli tutummaksi myös minulle					
Myös koulutalon muiden alojen opettajat tulivat minulle tutummaksi					
Opiskelijoiden ohjaus paikka toiseen sujui hyvin.					

	1 Täysin eri mieltä	2	3	4	5 Täysin samaa mieltä
Mielestäni luokan ryhmäytys on tärkeää					
Ryhmäyttäminen on mielestäni tärkeää					
Vastaavanlaiset päivät ovat mielestäni hyvä tapa lisätä ryhmäytymistä ja kouluviihtyvyyttä					
Koen ryhmäytymistä ja kouluksaamista eh-					

käisevän toiminnan osaksi työtäni					
-----------------------------------	--	--	--	--	--

Vapaa sana toimintapäivästä sekä yhteistyöstä opiskelijan kanssa päivää koskien:

Kiitos ajastasi ja vastauksistasi! Ne merkitsevät minulle paljon.

Ystävällisin terveisin,

Ilona Lehtinen, sosionomiopiskelija / Turun AMK

Linkki kyselyyn: <https://www.webpolsurveys.com/S/9E9A5597A593E2C9.par>

Kysely rastipisteiden vetäjille

Kuten varmaan jo tiedätte, Sano Ei Kiusaamiselle –päivä on osa omaa opinnäytetyötäni. Tämän vuoksi palautteen saaminen tehdystä työstä kanssanne on ehdottoman tärkeää.

Saatu palaute ei itsessään vaikuta opinnäytetyöni arviointiin, vaan se on tärkeä osa omaa pohdintaani. Tämän lisäksi palaute, niin risut kuin ruusutkin vievät omaa ammatillista kehitystäni eteenpäin. 😊

Arvioi asteikolla 1-5 seuraavia asioita:

1= Erittäin huono

5= Erittäin hyvä

	1	2	3	4	5
Yhteistyön sujuvuus opiskelijan kanssa					
Tiedottaminen ja informaation kulku ennen toimintapäivää					
Päivän organisointi					
Mahdollisuus henkilökohtaiseen apuun ja neuvontaan päivää koskien					

Vapaa sana Sano Ei Kiusaamiselle päivästä, sen toteutuksesta sekä yhteistyöstä opiskelijan kanssa:

Kiitos vastauksistasi sekä yhteistyöstä kanssani päivää koskien!

Ilona Lehtinen, sosionomiopiskelija / Turun AMK

Kuvia toimintapäivästä

Ideakysely

Miten kiusaamisen vastaisessa päivässä tulisi kiertää pisteitä?

- pienissä ryhmissä 5-7hlöä
- luokka jaettu puoliksi
- luokittain
- luokittain, ryhmänohjaaja mukana

Millainen toiminta kyseisenä päivänä olisi ollut sinulle vastaavassa tilanteessa mieleinen?

- tutustuttaisiin koulutalon kaikkiin aloihin toiminnallisin tehtävin
- toiminnallisia ryhmäyttämisharjoituksia
- luokkien välisiä kisoja
- muuta, mitä?

Mikä olisi päivälle hyvä nimi tai hashtag?

- #sanoeikiusaamiselle
- #sanoei
- #mäsanonei
- #?
- Muu, mikä?

Mediatiedote

Duudsonit sanovat ”EI kiusaamiselle” Peltolassa 5.10.

Tiedote.

Julkaistu: 30.09.2015 klo 09:00

Julkaisija: Turun ammatti-instituutti

TV:stä tutut Duudsonit valloittavat Turun ammatti-instituutin Peltolan toimipisteen maanantaina 5.10. ja julistavat kiusaamisen vastaista sanomaa opiskelijoille. Duudsonit kertovat opiskelijoille itseensä uskomisesta sekä unelmien merkityksestä, lisäksi he itse sitoutuvat kiusaamattomuuteen painamalla kädenjälkensä ”Peltola Ei Kiusaa” -tauluun.

Duudsonien esiintyminen on osa Peltolassa järjestettävää ”Sano Ei Kiusaamiselle” -päivää. Kiusaamisen vastainen päivä on tarkoitettu Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Päivä koostuu aamupäivällä luokittain kierrettävästä rastikierroksesta ja huipentuu Duudsonien esitykseen klo 12.30 alkaen. Päivän päätteeksi myös opiskelijat painavat Duudsonien mallin mukaisesti omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun.

Media on tervetullut paikalle, mutta Duudsonien haastatteluja emme uskalla etukäteen luvata.

paikka:

Turun ammatti-instituutti, Peltolan koulutalo
Hampukatu 2, 20740 Turku
opastus A-rakennuksen aulassa

aikataulu ma 5.10.2015:

klo 8 - 11.30 opiskelijoiden rastikierrokset Peltolan koulutalossa
klo 12.30 Duudsonit esiintyvät liikuntasalissa

Päivän järjestämisen mahdollistaa Peltolan opiskelijakunnan hakema ja Turun nuorisovaltuuston myöntämä hankeraha, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä sekä opiskelijajyhdistys TAIKA ry. Päivä on osa Opetushallituksen toimeenpanon tuki –hankkeen Hyvä Olo Rundia. Päivän suunnittelusta vastaa Turun Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija **Ilona Lehtinen**, ja päivä on osa hänen opinnäytetyötään.

Lisätiedot:

Peltolan koulutalon kuraattori
Sari Jansson
044 9073131 / sari.jansson@turku.fi

Ilona Lehtinen
Turun AMK, Sosionomiopiskelija
041 4321875 / ilona.e.lehtinen@edu.turkuamk.fi

ePressi 2015. Viitattu 8.11.2015. Duudsonit sanovat ”Ei kiusaamiselle” Peltolassa 5.10.
<http://www.epressi.com/tiedotteet/koulutus/duudsonit-sanovat-ei-kiusaamiselle-peltolassa-5.10..html>

Julkaisut ja tiedotukset toimintapäivästä mediassa

29.09.2015

Duudsonit sanovat ”Ei kiusaamiselle” Peltolassa

TV:stä tutut Duudsonit valloittavat Turun ammatti-instituutin Peltolan toimipisteen maanantaina 5.10. ja julistavat kiusaamisen vastaista sanomaa opiskelijoille.

Duudsonit kertovat opiskelijoille itseensä uskomisesta sekä unelmien merkityksestä, lisäksi he itse sitoutuvat kiusaamattomuuteen painamalla kädenjälkensä ”Peltola Ei Kiusaa” -tauluun.

Kiusaamisen vastainen päivä on tarkoitettu Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Päivä koostuu aamupäivällä luokittain kierrettävästä rastikierroksesta ja huipentuu Duudsonien esitykseen klo 12.30 alkaen. Päivän päätteeksi myös opiskelijat painavat Duudsonien mallin mukaisesti omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun.

”

Duudsonien esiintyminen on osa Peltolassa järjestettävää ”Sano Ei Kiusaamiselle” -päivää.

Turun ammatti-instituutti 2015. Viitattu 30.9.2015. http://www.turkuai.fi/uutinen/2015-09-29_duudsonit-sanovat-ei-kiusaamiselle-peltolassa

Duudsonit Turussa: Ei kiusaamiselle

Duudsonit puhuvat kiusaamisen haitoista Turussa.

KUVA
Roosa Pelkonen

TV:stä tutut Duudsonit valloittavat Turun ammatti-instituutin Peltolan toimipisteen maanantaina 5. lokakuuta. Duudsonit kertovat opiskelijoille itseensä uskomisesta sekä unelmien merkityksestä. Lisäksi he itse sitoutuvat kiusaamattomuuteen painamalla kädenjälkensä "Peltola Ei Kiusaa" -tauluun.

Duudsonien esiintyminen on osa Peltolassa järjestettävää "Sano Ei Kiusaamiselle" -päivää. Kiusaamisen vastainen päivä on tarkoitettu Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Päivä koostuu aamupäivällä luokittain kierrettävästä rastikierroksesta ja huipentuu Duudsonien esitykseen. Päivän päätteeksi myös opiskelijat painavat Duudsonien mallin mukaisesti omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun.

Turkulainen 2015. Viitattu 8.11.2015. <http://www.turkulainen.fi/artikkeli/323095-duudsonit-turussa-ei-kiusaamiselle>

Duudsonit sanovat kiusaamiselle "Ei" Peltolassa

KOULUT&KURSSIT | 30.09.2015 9:16

Televisiosta tutut Duudsonit valloittavat Turun ammatti-instituutin Peltolan toimipisteen maanantaina 5. lokakuuta ja julistavat kiusaamisen vastaista sanomaa opiskelijoille. Duudsonit kertovat opiskelijoille itseensä uskomisesta sekä unelmien merkityksestä. He sitoutuvat kiusaamattomuuteen painamalla kädenjälkensä *Peltola Ei Kiusaa* -tauluun.

Duudsonien esiintyminen on osa Peltolassa järjestettävää *Sano Ei Kiusaamiselle* -päivää. Kiusaamisen vastainen päivä on tarkoitettu Peltolan koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Päivä koostuu aamupäivällä luokittain kierrettävästä rastikierroksesta ja huipentuu Duudsonien esitykseen kello 12.30. Päivän päätteeksi myös opiskelijat painavat Duudsonien mallin mukaisesti omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun.

Aamuset-kaupunkimedia (AKM)

Aamuset 2015. Viitattu 8.11.2015. <http://www.aamuset.fi/naista-puhutaan/koulukurssit/duudsonit-sanovat-kiusaamiselle-”ei”-peltolassa>

Duudsonit sanoivat "Ei kiusaamiselle" Peltolassa

TV:stä tutut Duudsonit valloittivat Turun ammatti-Instituutin Peltolan toimipisteen maanantaina 5.10. ja jullstivat kiusaamisen vastaista sanomaa opiskelijoille.

Duudsonien esiintyminen Peltolan koulutalossa 5.10. oli osa Peltolassa järjestettävää "Sano Ei Kiusaamiselle" -päivää, joka oli suunnattu koulutalon ensimmäisen vuoden opiskelijoille.

Päivä koostui aamupäivällä luokittain kierrettävästä rastikierrroksesta ja huipentui Duudsonien esitykseen klo 12.30 alkaen. Päivän päätteeksi myös opiskelijat painoivat Duudsonien mallin mukaisesti omat kädenjälkensä kiusaamisen vastaiseen tauluun.

Duudsonit puhuivat opiskelijoille itseensä uskomisesta sekä unelmien merkityksestä Tv:stä ja monista muistakin yhteyksistä tutut **Jarppi** ja **HP** olivat tulleet puhumaan innostuneelle yleisölle omasta historiastaan. Aluksi koko Duudsonien touhu oli neljän nuoren hauskan pitämistä, hyvien ystäväysten, joiden välillä oli syvä luottamus.

Duudsonien ohjeita unelmien saavuttamiseksi: ”

- Uskokaa omiin unelmiinne.
- Tehkää ahkerasti töitä jotta saisitte unelmanne toteutettua.
- Muistakaa olla myös pitkäjänteisiä, ei kannata hermostua jos heti ei asiat mene itse toivomalla tavalla.
- Muistakaa myös koulussa ja työelämässä, että yksin ei pärjää. Apua tarvitaan. Suomalaiset ovat maailman parhaita apua antamaan mutta maailman huonoimpia sitä pyytämään.
- Ei ole heikkoutta pyytää apua. Se on viisautta.

Meillä oli positiivista anarkiaa vaikka muille jakaa, lohkaisi Jarppi. Meillä oli unelma niin kuin teillä kaikilla salissa olevilla.

"Kiusaaminen ei hyödytä ketään"

HP nosti esiin puhtaan valkoisen paperiarkin ja symbolisoi sillä nuoren mieltä: kun sen kerran ry pistää ei se enää koskaan palaudu entiselleen. Kiusaaminen ei hyödytä ketään, mieti siis aina miten kohtelet läheisiäsi ja luokkakavereitasi, Duudsonit neuvoivat.

Lopuksi HP ja Jarppi allekirjoittivat jokaiselle luokalle oman huoneentaulun, joka muistuttaa luokkia Duudsonien päivästä Peltolassa. Sitten koko Peltolan koulutalo sanoi yhteen ääneen: Ei kiusaamiselle!

Päivän päätteeksi nuoret tekivät omilla osastoillaan taulun, jossa näkyi jokaisen lupauksen tehneen kädenjälki.